

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
12-hatásos pontot per egy sor 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitászó ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 124.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József Köherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 124.

Arad, 1908.

FELKÉSZÍTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, szeptember 12.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérolk: Széttelintés.
Ninos karte.
Elnökválasz az O. M. G. E.-ben.
Aradi uriaszonyok az elhagyott gyermekekért.
Falk Miksa ravatalon.
Bosznia alkotmánya.
A falusi kis leány Aradon.
Halálms.
A polgármester Wekerlénél.
Botrány egy aradi ékszerüzletben.
Vértanuhalt hait.
Amiről beszélnek.
Egy novella ára.
Csernook püspök Aradmegyében.
Régi blünek.
Bigamiával vádolt mérnök.
Temetetlen halott.
Egy magyar saszon vizontagság.
Tarkaságok.
Társa: A csokor. — Az első osztriga.

Széttelintés.

Arad, szeptember 11.

A Kossuth lakásán végbement minisztertanácsról nem kóvályognak legendák s viszont félhivatalosan se tagadják le a csillagokat az égről. Tudnivaló és azt is adják hírül, hogy a minisztertanács a leg-sürgősebb, de apró belső dolgokon kívül a közös természetű ügyekkel s előterjesztésekkel foglalkozott; a magyar kormány ezek felől vagy ezek iránt állapotott meg s a néhány nap múlva ugyancsak Budapestén ismételtén összeülő közös minisztertanácsra e megállapodásokkal fog el-menni.

Hogy a költségvetési előterjesztéseken

kivül mikkel kellett foglalkoznia a magyar minisztertanácsnak és mi lesz mindenestre tárgya a közösnek, azt sem nehéz eltalálni.

A mi monarkianknak évtizedek óta határozott és következetes külső politikája van, melytől ha ideig-óráig eltértek, sokkal inkább megboszuló volt, hogysem menten vissza ne tértek volna hozzá. Ez a politika, melyet röviden úgy lehetne meghatározni, hogy nyugat felé a német szövetségben, kelet felé a balkáni népek függetlenségének megőrzésében áll, nem csak hogy történelmien magyar politika, de korunkbeli renaisszance-is, a monarkia politikájává való emelése magyar kiindulásu, magyar államférfiak munkája, s jó ideig eltartott, míg Ausztria vezető köreivel át tudták értetni, hogy épp úgy osztrák érdek is, tehát természetes politikája a monarkianak. Folyton kísértett az a gondolat, hogy Sadováért boszut kell állani a „poroszon” s az is egyre felütközött, hogy az oroszsal „meg kéne osztzni a Balkánon.” Andrassy Gyulának minden genieje, ereje és leleménye kellett hozzá, hogy a német szövetség s a balkáni status quo kettős politikáját diadalra juttassa. Persze, ugyanennyi erő és genialitás kell ahhoz is, hogy a német szövetség ne legyen a monarkia hűbéri állapota a nagy Reich-hal szemben, s a Balkánon való szerepünk ne legyen gyámoltalaa engedékenységg és mindentűrés. Bismarck emlékirataiban meg van írva, hogy mint tudott Andrassy nemcsak adni, hanem kapni is a német szövetségben, s Bosznia okkupálása megmutatta, hogy a monarkia jóakaratu po-

litikája nem jelenti egyben balkáni érdek-köréről való elvonulását is.

Az európai események úgy hozzák, hogy a monarkia e kettős politikája, melyet ujabban divat lett fitymálni és avultnak tekinteni, nemcsak hogy a lehető legaktuálisabb, tehát eleven politika, de egyuttal a lehető legfényesebben igazolódott.

Nem titok, hogy Olaszországnak külön törekvései voltak a Balkánon s hogy Anglia is új korszakot akart ott kezdeni. A török forradalom megmutatta, hogy ez nem oly könnyű, mint gondolták; minden vérmes igényeknek, minden külön ötletnek szépen vissza kellett vonulniok s a hatalmaknak megegyezniök abban a nyugodt és bölcs politikában, melytől a mi monarkiank nem is tért volt el. S mivel még az eltérések sem tudták volt felrobbantani a hármasszövetséget, természetesen, hogy a balkáni politikában való találkozás csak erősítheti s nem diplomáciai frázis, hanem teljes igazság, hogy Aehrenthalnak, Tiltoninak és Schön államtitkárnak találkozásai a hármasszövetség rendületlenségét és hatalmainak teljes egyetértését pecsételik meg. Ennek nyilvánvalósága lebeg majd a delegáció tárgyalásai felett s ezeket kellett tudomásul vennie annak a magyar minisztertanácsnak, melynek számára e magyar politika igazolódása bizonyára nem kellemetlen vagy visszatetsző.

A csokor.

*

A tegnapi gyászos évforduló alkalmából érdekes apróságot elevenít fel egy berlini újság abból az időből, mikor az, kit ma egész Magyarország gyászol, még boldog menyasszonya volt akkor még ifjú királyunknak.

Eljegyzése után néhány nappal királyunk az Ischlből Lauffenbe vivő úton sétált fiatal arájával. A jövőről beszélgettek. Ekkor a menyasszony észrevesz egy helyet, mely szinte tele volt hintve virággal. A látvány meglepte, meglepetésében és örömeiben elbocsátotta völgyéne karját és tapolt, mint egy boldogságtól áuláradó kis gyermek.

— M n ha az ég szólna hozzánk s azt mondaná: Jövőtek is úgy fog virágozni, mint ez a mező — mondja az uralkodó szerelmes pillantással tekint a menyasszonyára.

A fiatal hercegnő a kérdésre kérdéssel felelt:

— Szeretted a virágot?

Az uralkodó megcsókolta arája kezét s azt mondta:

— Míg téged nem ismertelek, az volt nekem legkedvesebb e földön; most már bizony második helyre szorult a virág.

A hercegnő erre gyors irammal elsökölt völgyéne mellől, odaszaladt a virágos mezőre

s néhány perc alatt a gyönyörű mező virágokból egy csokorra valót szakított. Úgyes kézzel csokrot igazított belőlük s kérdezte a boldog völgyénytől, tetszik-e neki. A király udvariasan felelt:

— Nagyon bájos s ha nekem adod, értő kesebb lesz minden arany és drágakőnél.

A tulboldog hercegnő most fonatát keresztet, hogy megkösse a csokrot, de nem talált. Hirtelen elhatározással kibontotta szép barna hajából a fekete bárszony szalagot, költőköltötte vele a csokrot s egy bájos, megvesztegető mosollyal átnyújtotta az egészen elbűvölt királynak, aki a drága szerelmi zálogot kabája felső zsebébe tette.

Boldogan csevegve folytatták ezután útjukat, mikor a király hirtelen elismorult — nem találta a csokrot. Bár mindenképpen titkolni akarta menyasszonya előtt kedvetlensége okát, es mégis csakhamar megtudta, mi történt.

— Ugy-e elvesztetted a csokrot? — kérdezte.

— Nem fog veszendőbe menni — felelte az uralkodó — most rögtön keresésemre indulok.

Ezzel visszafordult s elindult a már megjárt úton. Menyasszonya vele s együtt keresték az elveszett csokrot, mindent gondosan átvizsgálva, de hiába.

Szomoruan, az elfojtott keserűségtől lehangoltan tértek vissza Ischlbe. A hercegnő any-

nyira meanyira, legalább látszólag, hamar megvigasztalódott, de a királyt a kedves kis emlék elvesztése egészen elkeserítette s komor nyikja, mivel az uralkodó szomorúsága okát kösölte, könnyeket látou szemében csilogni. A bájos menyasszony közelgése azonban, ki min a május nap sugarával mindent beáranyoz és felvidít, a királyt is csakhamar jó kedvre derítette s nemsokára feledve volt a kellemetlen esemény.

Még a komornyik is megfellekedett az elvesztett csokorról, mikor egy laban, urának kabátját tisztogatta, annak a felső zsebében mélyen lecsuszva megtalálta az elveszettnek hitt csokrot — p r se már egészen elszáradva.

A komornyik nem tudta mit csináljon a megszáradt virágokkal. Jdaadja a királynak? Nem! A száraz csokor most már elszáradt virágai újra felidéztek azokat a keserves percek, miket egyszer az uralkodónak okontak. Eudobja? Ez viszont kegyetlenség volna a jóvendő királynőjával szemben. Vegre is a komornyik arra határozta el magát, hogy a csokrot le fogja préselni és esküvőjük napján fog vele a királyi párnak kedveskedni. Így is tett. A csokrot lepréselte és várta a nagy napot. Es el is következett — s azonban sok tenni-valója közben teljesen megfellekedett menyegzői ajándékaról. Mikor a sajos ünnepségeknek vége volt, akkor jutott csak észébe a kis cse-

Nincs kartel.

— A hegyaljai borárok alakulása. —

Arad, szeptember 11.

Hegyközségeink elnökei és bírái napokban értekezletet tartottak, amelyen a megjelölt szőlős gazdák rémhíreket terjesztettek az osztrák borvásárlók karteljéről.

Ilyen hírek terjesztése már magában véve ártalmas a borárok alakulására. Ilyen híresztelésekkel első sorban önmagukat riasztják meg. Ez lehangoltá tesz, úgy hogy már nem is mérünk jó árakat kérni. De kár olyan híreket terjesztetni, amelyek nem is valók egészen. Az osztrák borvásárlók kartelje nem létezik és nem is létezhet. A borvásárlók területi távolsága és sokasága kizárja egy kartel létesíthetőségét.

Az aradi, tomesvári, nagyvárad, felsőmagyarországi, erdélyi, budapesti, bécsi és egyéb ausztriai borkereskedők, vendéglősök és kocsmárosok annyian vannak, hogy egymást nem is ismerik. Borkészületük oly nagy és anynyira különböző, hogy azt — egyik a másikra való tekintet nélkül — ott és oly árban igyekeznek fedezni, ahol azt céljainak megfelelően legolcsóbban és legalkalmasabban kapja. Azért ezen borvásárlók között kartel nem is létezhethet, sőt ellenkezőleg ők is egymás között folyamatos versengésben állanak, amennyiben a keresletet előidézik és emelik. A borvásárlók között a bevásárlási ár mellékes. Mert a mennyivel olcsóbban veszik a bort, annival olcsóbban adják azt tovább, mert közöttük az eladásnál is elő áll a verseny és ha egyik nem adja olcsóbban, akkor a vele versenyző már olcsóbban kínálja és elharácsolja tőle a vevőt. A borvásárlók között nincs is értelme a bevásárlásnál kartelt létesíteni, ha csak az eladásra nézve is nem kötnek kartelt, már pedig ez is ki van zárva, mert ha 10—20-an kötnek is ilyen kartelt az eladásra nézve és drágábban igyekeznek tovább eladni, úgy azt már megérzi a kartelen kívül álló kereskedő és nyomban ott terem a világpiacra olcsóbb árujával.

Ne igyekezzünk tehát az osztrák borvásárlók ellen látni, sem ellenük elkeseredettérmelmekeket kifejezni, mert elvégre nem egyedül állunk borainkkal a világon. Ha szidjuk azt a borkereskedőt, akkor még kevésbé jön hozzánk, különösen oly évben, mint a mostani, a

hol nem szorult reánk, hanem el megy oda, a hol szívesen is fogadják, ahol támogatják. Ily eljárással még azt a borvevőt is elriasztjuk, aki külföldben talán eljönné hozzánk. Már pedig vevő hiányában még olcsóbban kell adnunk a bort, mert bizony azt mind magunk meg nem isszuk.

Azaz is elriasztjuk a borvásárlókat, ha — mint azon értekezlet elhatározta, — a bécsi és egyéb lapokban hirdetjük, hogy nálunk a bortermés nem is olyan jó, — mint híresztelik. Mert régi elv, hogy a kereslet oda fordul, ahol minél nagyobb a kínálat. Ha mi azt hirdetjük, hogy nálunk nincs nagy termés, akkor ezzel azt hirdetjük, hogy nálunk nincs nagy kínálat. Már pedig ez évben más borvidéken tegadhatatlanul nagy a termés. Ezen borvidékek ezzel el is dicsékszenek, így akár igaz, akár nem, az a nagy termés, ők még is oda csábítják a borvevőket és így ott a kínálattal szemben a kereslet is fokozódik, mihez képest ott az árak emelkedni is fognak. Mert a kereskedő ha egyszer letelepedett valamely vidéken hordóival, ügynökeivel és egyéb embereivel, ott be is vásárol, — már akár jól, akár rosszul, azon az áron, a hogy épen kapja és ha egyszer ott fedezte szükségletét, akkor már nem kell neki több bor, — még ha akármilyen olcsón is adják, akkor bizony már nem igen jön hozzánk.

Ne hirdessünk tehát rémhíreket, ne riasztjuk el a borvevőket, hanem hassunk inkább oda, hogy nálunk is legyen minél nagyobb a kereslet és akkor emelkedni fognak boráraink.

Az idel borárok esetleges hanyatlását nem kartel okozza, hanem az, hogy a sikági és homoki borvidéken, — így Kecskeméten, Szegeden, Csongrád táján, Versacen, Fehértompomban, Szekesárdon és más borvidéken állítólag nagy termések vannak, — ez a mi boraink árát is nyomja. Ezenfelül a múlt évi borkifogyasztás a múlt évi magasabb árak miatt az előbbeni évek fogyasztásához képest kevesebb volt és a borkereskedők készleteiket nem tudták eladni. Töle vannak hordóik és szükségletük kevesebb.

De azért még nem kell megijednünk. A jó bornak nem kell cégér. El is jönnek hozzánk érte. Csak legyünk türelemmel és ne idegeskedjünk.

Schwarz Jenő dr.

ELNÖKVÁLSÁG AZ O. M. G. E.-BEN

Dessewffy Aurél gróf lemondott.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 11.

Élénk emlékezetben van még az a heves affér, mely július harmadikán játszódott le a főrendiházban. Ezen az ülésen okolta meg Zselénski Róbert gróf, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület egyik alelnöke a tőzsdeforgalomra vonatkozólag benyújtott törvényjavaslatát. Arról kellett határozni a főrendiháznak, hogy kívánja-e tárgyalni a Zselénski gróf javaslatát, igen-e vagy nem.

A szavazatok tökéletesen egyformán oszlottak meg. Huszonnégy főrend kívánta a javaslat tárgyalását, huszonnégy nem kívánta. Mint elnöknek, Dessewffy Aurél grófnak kellett döntenie. Dessewffy a Zselénski-féle javaslat tárgyalása ellen szavazott s ezzel a kérdést eldöntötte.

Nagy szenzációt keltett Dessewffy szavazata.

— Hogyan? — mondták — Dessewffy, ki az OMGE elnöke, a tőzsdeform ellen fordul?

Már akkor beszélték, hogy Dessewffy lemond az OMGE elnökségéről, mert szavazata kényes helyzetbe sodorta a nagy magyar gazdatársadalommal szemben.

Dessewffy barátai ugyan akképen vélekedtek, hogy a lemondás főlegleges, mert Dessewffy szavazata politikai szavazat volt.

Amde Dessewffy gróf akképen vélekedik, hogy bármily korrekt és helyeslendő legyen is cselekedete politikailag, mégis abban a száraz tényben, hogy a Zselénski gróf tőzsdejavaslata ellen volt kénytelen szavazni, befoglallatik az összeférhetlenség kritériuma. Mert már magában véve azt a körülményt se egyeztetetheti össze elnöki állásának tekintélyével, hogy eljárása elnöktársával: Zselénski gróffal szemben magyarázatra szorul. Ezért föltétlenül lemond.

Dessewffy gróf lemondásának bejelentését — mint fővárosi tudósítónk je-

ker. Most már, elkésve nem akart vele magas urnőjénél előállni s így nem maradt más hátra, mint várakozni addig, míg egy kedvező alkalom kínálkozik. Erre persze sokáig, huszonöt évig kellett várni, a királyi pár ezüstlakadalmának napjáig.

1879. évi április 29-én a már egészen megöszült komornyik elsőnek lépett hatalmas urnakodója elé s remegő hangon mondta:

— Felsőged emlékek még talán, hogy előt 25 évvel, közvetlenül eljegyzése után kis csokrot vesztett el, mit a királyné felsége ardel sáta közben maga kötött az ő felsége vőlegényének.

A király szemel felcsillantak. A régen elfeledett esemény rögtön egész tisztán felelevenedett emlékezőben.

— Miért emlékeztet erre? — kérdeste élen a komornyik felé fordulva.

— Mert nagy örömet akarok Felsőgednek szerezni s ezzel ányújtotta a lepréelt s gondosan megőrzött csokrocskát.

Könnyek gyűltek a király szemébe, mikor a drága emléket megpillantotta. Kesébe vette, sokáig elmerengett a mult kedves emlékein s megcsókolv a kisárgult száraz virágokat, köbélbe rejtette a kis csokrot. A királyné szemébe is könnyek gyűltek, mikor annyi évek multán viszontlatta az ő vadvirágait.

A régmúlt boldog órák kedves erektyje drága művi kerekben, üveg alá zárva, ma is ott függ a király dogozó szobájában.

Az első osztriga.

— Dánból. —

Amint beléptem az étterembe, reám rontottak a pincérek. Egyik felöltömet huzta le, másik kalapot kerítette hatalmába, a roményteljes piccoló pedig győzedelmesen ragadta ki esernyőmet kezemből. Fáradt testtel, lélekkel roskadtam a puba vánkások közé s halkán kérdeztem:

— Mit való vár reám ma este?

A pincér felém hajolva, oly hangon, mely a párfogás, a bizalmas, az alázatos és az örömtelt hangárnyalatok vegyülete volt, mondá:

— Uram, kitűnő osztrigánk van!

Felémelkedtem; arcom kipirult, a világ ismét rózsásnak, a lét a továbbépelésre méltónak tűnt fel előttem. Örömtelt hangon mondtam:

— Hozzon egy tucatot. Gondoskodjék róla, hogy jéghidegek legyenek, a konyhában vi gyázva nyissák föl, hogy egy csöppnyi sós víz kárba ne vesszen. Hozzon fél üveg Pale ale t, fél üveg Mumm extra dryt, külön keverje össze, öntse kannába. Nem szükséges mindenkinek az orrára kötni, mit isszom...

Miközben a pincér távozott, vánkosaimba süppedve gondolkodtam:

— Az első osztriga! ... Mennyi költészet s három szóban és mily kevéssé van kihasz-

nálva. Miért foglalkoznak a költők csak együgyű fiatal leányokkal és saját szíveikkel? Senki nem ecseteli azt a meleg és gazdag érzést, mikor valaki jól öltözve, éhesen egy előkelő étteremben helyet foglal és értelmes beszélgetést a pompás teknőcök előttünk hevernek. Nem ecsetelik azt a boldogító várakozást, melylyel a védtelen állatot hájából elővigyázattal kibontjuk; vagy a birhatás kőmet, mikor a kéjesen rezgő húst ajkunkhoz szorítjuk, sem a telítettség meglegedettségét, ha bevégezt az étkezés után fáradtan, de kedvteliséssel, félgy fekvő helyzetben pihenünk... Miért nem írunk minderről a költők?

Gondolataim menését a pincér zavarta meg, előmbé helyezve a várva-várt osztrigákat.

— Vajat és pirított kenyeret — jegyztem meg szemrehányó tekintettel. S míg Ganymedes odajárt, tovább bölcsekedtem...

Ha egy tábla osztriga van előttem, képzeletem az elmúlt időbe vliáz vissza. Látom magamat, mint éretlen fiatal diákot, kit egy öreges, francia variétéénekesnő hurcolt először a fashionable étterembe, stilszerű vacsorához. Mikor az osztrigát élveztük, nedvesen hideg kezem minduntalan mellényzeheben: kotorászott, keresve azt a husskoronást, melyet a diszkótész Ibsen és Björnson művelért az antikváriusnál a nap délutánján kaptam s egyre tanakodtam: elég leendő számlám ki-

lenti — az OMGE tanácsulése mély sajnálattal és megdöbbenéssel vette tudomásul. *Bujanovics Sándor* és *Pallavicini Ede* örgróf nyomban kijelentették, hogy teljes szolidaritásban vannak Dessewffyvel. Tegnap délután pedig testületileg tiszteltgett a tanács Dessewffy grófnál, határozatának megmáskítására vagy legalább arra igyekezték kérni az elnököt, hogy halasztsa el lemondásának publikálását addig, míg az októberi gyűlések és a Károlyi-émléknep lezajlanak.

Dessewffy gróf azonban hajthatatlanul megmaradt elhatározása mellett, lemondását tartalmazó levelét tehát már az e hónap 23-ikán összeülő igazgató választmánynak tudomásul kell vennie, mely viszont az októberi közgyűlésnek tesz előterjesztést és ez választja meg az új elnököt.

Günther — a kuria elnöke. *Budapesti tudósítások* jelelt: A „Nap” ma esti száma írja: A kuria megüresedett elnöki székébe hír szerint Günther Antal igazságügyminisztert fogják kinevezni. Régen nyilvánvaló, hogy Günther mint miniszter bukott ember. Balsikereinek sorát betetőzte a végrehajtási novella, amely ellen a polgárság majdnem minden rétegének van valami panassa, de különösen sok bajt okoz a kereskedelemügyi minisztériumnak, ahova folytonosan felrattok érkeznék a novella ellen kereskedők és iparosok köréből. A koalíciós kormány régebben keresi az alkalmat, a melynek kapcsán Günther feltűnés nélkül eltávozzon. Ilyen alkalom a kuria elnöki székének megüresedése. Annak idején Lányi Bertalan, a volt darabent-igazságügyminiszter is elakart foglalni a díszes méltóságot, de a koalíció vasárlának közbenjárására a már kész kinevezést törölték. Bíról körökben egyébként arról is beszélnek, hogy *Bernáth Géza*t, a kuria másodelnökét fogják elnökké kinevezni.

A győri választás. Győrben ma volt a képviselőválasztás. A jelöltek: *Hlatky-Schlichter Lajos* és *Sankovics Bertalan*, mind a kettő függetlenségi. Délután három órakor Hlatky-Schlichternek 970, Sankovicsnak 850 szavazata volt. A választás este hat órakor végeződött. Hlatky-Schlichter 1237, Sankovich 485 szavazatot kapott. A kerület képviselője tehát Hlatky-Schlichter Lajos lett.

egyenlítésére? Ezt az estét persze még sok este követte — melyeknek emlékei közé osztrigák, boros- és passgőslüvek egész serege tolatkodott — a balóim lassankint a vén, szürke legény lett...

A pincér meghozta a vaját és kenyeret. Megbontottam az első osztrigát; szakértelmével cséppentettem reszkető husára két csépp citromot s félig lehunyt szemmel kezdtem a szűrcsöléshez.

De éh!... Mintha ágyból lőtek volna ki, úgy ugrottam fel helyemről. Öklöm görcezősen összehorult, körmeim saját husomba mélyedtek, homlokomon hideg veríték gyöngyözött, szemeim kidülledtek, borsalom fogott el. Hosszu ívben köptem ki... az első osztrigát...

Romlott volt. Utálatos iz maradt utána számban, nyelvemen, tokomban. Egy nagy pohár Ale és passgő alig bírta kiöblíteni.

Szomorúan ültem vissza helyemre. Még örömmel fellobbant tüze elhamvadt, egész bensőm szürke és komor lett. Hogy lehet valakinek kedve osztrigát enni, tudva, hogy a megmérgezés veszélye jár az élvezet nyomában? De egyáltalában hogy lehet valakinek valamire kedve? Annak a hölcsnek volt csakis igaza, aki azt mondta: „Legjobb nem remélni, mert akkor nem lehet csalódni”.

ARADI URIASSZONYOK az elhagyott gyermekekért.

A Fehér Kereszt-egyesület és az országos liga gyermeknapja. — Háromnapos ünnep Aradon. — Gyűjtések az iskolákban és az utcákon. — Szalonkabaré a Központi-szállodában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Mikor az országos gyermekvédő liga áprilisi hónapban országsszerte gyermeknapot rendezett, Aradváros és Aradvármegye szeptemberre halasztotta a gyermeknap rendezését abból a célból, hogy az őszre Aradon tervezett országos gyermekvédő kongresszussal egy időben tarthassa azt meg. A gyermekvédő kongresszust időközben a gyermekkorház ügyének váratlan fejlődése miatt jövő évre halasztották, hogy az egy időre csak a kórház ünneplés felavatásával, a gyermeknapokat azonban a kijelölt időben, vagyis szeptember hónap 18., 19. és 20. napján Aradon és az egész megyében meg fogják tartani.

A gyermeknapok rendezésének megbeszélésére a „Fehér Kereszt” gyermekvédő egyesület aradi fiókja ma délután a városháza kistermében tartotta első értekezését. Az értekezletet az elnök, *Károlyi Gyula* gróf főispán nyitotta meg, felkérve az egyesület minden tagját, hogy a gyermeknap sikerén busgokdjék annál is inkább, mert annak eredménye csak felerészben lesz az országos ligáé, mivel a másik felét a liga az aradi Fehér Kereszt egyesületnek engedte át. Ennek az egyesületnek ugyanis az épülő gyermekkorház, gyermekambulancia és cselédképző intézet céljaira most sokszorozott anyagi erőre van szüksége.

A főispán szavai után az értekezleten jelen voltak megbeszéltek a gyermeknapok programját. A program még nincs teljesen összeállítva, de az eddig megállapítottakból is látható, hogy milyen finyes keretek között fognak lefolyni a háromnapos ünnepségek. A város főbb utcái rendkívül élénk képet fognak nyújtani. Hat helyen gyűjtő urnákat állítanak fel, melyek mellett aradi urak szedik a humánus adományokat. A nők mellé férfiségdíjat és megyei hajdukat állítanak. Az iskolákban és az összes felekezetek templomaiban krajcáros gyűjtést rendeznek, a város legelőkelőbb üzletei pedig napi jövedelmük bizonyos százalékát az egyesület javára adják. A fellobogózott utcák képét cigányzenekaroknak s a „Vagongyári Dalkör”-nek felvonulása fogja tarkítani. Vasárnap délután pedig az „Aradi Athletikai Klub” a sporttelepen versenyt rendez a gyermeknap javára.

A változatos ünnepségek egyik legérdekesebb mozzanata a szombat esti kabaré lesz. Dr. *Műlek Lajos*né kedvénnyára elhatározta ugyanis az értekezlet, hogy 19 én, szombaton este a Központi szállodában nagyszámú szalonkabarét rendeznek. A kabarén aradi és fővárosi színészek, színésznők és kabaré-művészek fognak fellépni.

Az értekezleten, melynek tagjai a program részletes megbeszélésére naponta össze fognak jönni, *Károlyi Gyula* gróf főispán elnöklése alatt jelen voltak: *Műlek Lajos*né, az egyesület társelnöke, *Kádas Kálmán*né, dr. *Tisch Mór*né, *Neuman Alfréd*né, *Virágh Lajos*né, *Vertán Oszkár*né és leánya, özv. *Vertán Etel*né, *Jankó László*né, özv. *Petrovics Mihály*né, *Schreier Viktor*né, özv. *Rónay János*né, özv. *Junga Bél*né, *Kristyó* Jánosné, *Keresztes Gyula*né és leánya, továbbá *Leitner Ernő* dr., *Műlek*

Lajos dr., *Sarlot Domokos*, *Lócs Rezső*, *Virágh Lajos*, *Posgay Lajos* dr., *Institoris István* dr., *Kovács Vince*, *Balázs Ferenc*, *Zubor Andor*, *Keller Lajos* és *Török Ferenc* dr.

Falk Miksa ravatalon.

A király megjelenik a temetésen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 11.

Eötvös Károly egyik parlamenti beszédjében kritizálván Tisza Kálmán politikáját, így szólt: Ha a kormánynak arany szövésű mesére van szüksége, amelylyel a közlegetlenséget letakarja: szólítja Jókai Mór. Ha meg külügyi politikánkat kell acélossá edzeni: szólítja a penna Toldi Miklósát, Falk Miksát.

A pennának Toldi Miklósát immár ravatalon pihen. Csak most, hogy országos kegyelet zarándokol emlékeztetőhöz, tudódott ki, hogy kimulása mindannyiunk nagy vesztesége. Most tudjuk meg, hogy élete minő nagyértékű volt nemzetének s csak most kerülnek felszínre a nagyszerű tények, amelyek kapcsolatban az ő munkásságával, a magyar nemzet számára termettek tápláló gyümölcsöket.

A magyar sajtó egyértelműen adózik nagy halottja emlékének. De messze távolságban az ország határaitól, mint nagy publicistáról és politikai kiválóságról emlékeznek meg róla a külföldi lapok is.

Falk Miksa temetésére készül Budapest lakossága. Politikai és társadalmi testületek és alakulatok megmozdultak, hogy temetése országos jellegű legyen. Ha csak egészségi okok nem gátolják: jelen lesz a temetésen a király is, akinek megindító részvételével ma közöltük. A főváros két kerülete, amelyeket időközönként képviselt, testületileg vesz részt a temetésen és szónokokkal bucsuztatják.

A Dorottya-utca 14. számú ház, a Pester Lloyd régi otthona, amelynek második emeletét lakta Falk Miksa, ma reggeltől a magyar társadalom előkelőit fogadta be, akik részvétől meghatva keresték föl a jeles publicista ravatalát. A második emeleti lakás ebédlő termében állította föl az Entrepriise a komor, pompás ravatalt, melynek a közepén magas katalakon nyitott koporsó fekszik és benne el nem torzult arccal, a halál békéjével vonásában nyugszik Falk Miksa teteme, melyre fekete szalonruhát öltöttek. A koporsó körül a fekete posztóval takart falak cöven ezüstkaru gyertyatartókban halványlángú gyertyák égnek és a lángjukat szász oldalról tükrözik a pálmák és a babérok fényes levelei. A ravatal előtt piros bársonypárnán érdemrendek csillognak. Sok koszorú van a ravatalon, köztük a *Nemzeti Társaság*é. A temetési szertartás holnap, szombaton délután 3 órakor lesz. A beszentelést a lőpótvárosi plebános végzi nagy segédlettel. A szertartás a tágas udvaron fog lefolyni, amelynek falát gyászpompával ékesíti az Entrepriise és ahova magas katalakot állítanak.

A magyar társadalom gyászában osztozik az osztrák politikai és közéleti világ is, amelynek körében Falk tüneményes egyénisége, nagy képessége és tökéletes ura volta számos igaz barátot és öszinte tisztelőt szerzett.

A Budapesti Újságírók Egyesülete ma délután rendkívül választmányi ülést tartott. Az egyesület küldöttséggel kereste föl a polgármestert, akit arra kért, hogy a halottnak díszsírhelyet adjon a főváros. A polgármester kész-

séggel teljesítette a kérést. A magyar országgyűlési tudósítók szindikátusa ma délelőtti hatalmas babérkoszorút helyezett el Falk Miksa ravatalára; a nemzetiszínű szalag felhívja ez: „A magyar országgyűlési tudósítók szindikátusa — Falk Miksának.”

Bosznia alkotmánya.

Közös miniszterek a királynál.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, szeptember 11.

A politika mai legfontosabb eseménye a delegációk ülésének elhalasztása. Ennek okául különféle verziók keringenek, a melyek közül legtöbb hitelt az az értesülés érdemel, hogy a halasztás oka a bosnyák kérdésben rejlik. A közös minisztertanács után a király mindhárom közös minisztert kihallgatáson fogadta, akik azután eltávoztak a fővárosból.

Távirati értesüléseink:

Beavatott kéztől vett értesülésünk szerint a bosnyák kérdés az oka a delegációk programjában beállott változásnak. Ez a probléma rendkívüli mértékben fogja foglalkoztatni a delegációt, szoros kapcsolatban a balkán ügyekkel. Hogy a küliszak mögött ezzel az ügygyel kapcsolatban milyen lázas munka folyik, az szinte elképzelhetetlen. Bosznia alkotmányáról van szó, esetleges könnyen bekövetkező forrongás megelőzéséről és a közös kormány most azon igyekszik, hogy mire a delegációk összeülnek, a kérdés megkerülésével elfogadható megoldást terjeszthessen elő.

Burián báró közös pénzügyminiszter valószínűleg ez ügyben ma a királynál kihallgatáson volt, amely fél óra hosszát tartott. A miniszter azután Szerajevóba utazott.

Schönaich báró közös hadügyminisztert déli egy órakor a király egy óra hosszát tartó megánkihallgatáson fogadta. Ezen audiencia után Aerenthal báró közös külügyminiszter járult az uralkodó elé háromnegyed órai kihallgatásra. A két miniszter a délután folyamán Bécsbe utazott. Aerenthal báró e hó huszonkettedikén ismét Budapestre jön.

SPORT.

+ Football-match. Délmagyarország sportközpontja, Arad, az őszi football szezont vasárnap, szeptember 13-án nyitja meg, midőn a főváros egyik jeles football csapatával, a Magyar Athletikai Klub-bal mérkőzik. Közönségünk előtt emlékeztető még azon izgalmas mérkőzés, melyet a csapat az A. A. C. csapatával szemben a tavasszal csak óriási küzdelem árán tudott 2:1 arányban megnyerni. Remek összjáték, fényes labdatechnika jellemzik a csapatot, mely azonban fair játéka mellett annyira megtudta nyerni a közönség szimpátiáját, hogy az A. A. C. vezetőségének felkérésére vasárnap ismét összemerít erejét az A. A. C. I. csapatával, hogy revancheot adjon neki tavaszi legyőztetéséért. A délmagyarországi bajnoksági küzdelmek előtt ezen vasárnapi mérkőzés lesz hivatalosan megmutatni, milyen esélyekkel indulhatunk a délmagyarországi egyesületekkel vívandó küzdelmekbe s így az A. A. C. legjobb tízenegy emberét állítja sorompóba, hogy a revanche küzdelmet megnyerje. A mérkőzés délután négy órakor kezdődik. A belépődíjak a rendezek.

VÉRTANUHALÁLT HALT.

A cifra nyomorúság áldozata.

Az öngyilkos százados levele.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 11.

A katonatiszti élet cifra nyomorúsága gyilkos fegyvert adott egy honvédhuszár százados kezébe. Az a levél, amelyet egy fővárosi estilap szerkesztőségéhez intézett, kiáltó vád a militarizmus kasztszelleme ellen, amely a javadalmazásukat meseze meghaladó életmódot és reprezentáló felépítést kíván meg a hadsereg tisztjeitől.

A múlt hó harmincegyedikén Kassán Lukács László honvédhuszár százados szíven lötte magát és meghalt. Hátrahagyott leveleiből nem derült ki öngyilkosságának oka, úgy, hogy a városban már azt beszélték, hogy Lukács a legénység pénzéhez nyult s emiatt kellett a halálba mennie. Most azonban még egy levelet találtak, amelyet a szerencsétlen katonatiszt a „Nap” szerkesztőségéhez intézett. A levelet a katonai téparancsnokság az eredeti zárt borítékban hivatalból áttette a Nap szerkesztőségéhez, amely ma tette azt közzé.

A levélben a százados elmondja, hogy teljesen józanul, elme erejének birtokában követi el az öngyilkosságot. Kénytelen élni magát, hogy a szerkesztőséghez forduljon, kérve, tegyék közzé a levelet lapjukban és kövessenek el mindent arra nézve, hogy egy szerencsétlen ember vértanúságát megboszulják.

Ezután elbeszéli életétörténetét.

— Vagyontalan szülők gyermeke vagyok, írja, akik szerencsétlenségemre olyan pályára adtak, amelyen nem lehet kényelmet keresni, csak vagyont költeni. Szegénységünkhez járult, hogy atyám hirtelen elhunyt és nem hogy vagyont maradt volna, hanem csak adósságok, terhek maradtak, amelyekért kénytelen voltam kötelezettséget vállalni.

Tizenegy év előtt, meglehetősen jó anyagi viszonyok között megnősültem, de apósomban nem találtam meg azt a jóakaró kivetítő kezet, amely anyagi bajaimban segítségemre lett volna. Noha házas életem egész ideje alatt semmiféle mulatságban és egyéb költséges passziókban soha részt nem vettem, hanem tisztán családomnak és szolgálatomnak éltem, mégis a rám szakadt nagy terhek miatt teljesen eladósodtam. A katonai vezetőségtől ismételt kértém, hogy Kassára helyezzenek, ahol apósom lakott, de ezt a legutóbbi ideig nem teljesítették, ellenkezőleg, hat év alatt kétszer helyeztek át. Ez a sok költözködés és hercehurca három évi fizetésemet felemészítette és a végén anyagi romlásba sodort. Ekkor végre Kassára kerültem s itt apósom házában lakunk. Apósom azonban helyzetem iránt teljeséggel érzéktelen volt, valóságos idegenné tekintett és gazdag ember létére nemcsak hogy lakbért követelt, hanem ha pontosan nem tudtam fizetni, leírhatlan bánásmódban részesített.

Bajaimhoz járult, hogy olyan ezredparancsnok alá kerültem, akinek egész parancsnoki ténykedését az ostoba gőg, fenhéjzó módor s az alárendelt munkájának észre nem vevése jellemezte. Hogy a parancsnoknak kedvében járjak s hogy századom jó formát mutasson, a század lovait saját zsebemből hosszú időn át dupla szórával ettettem és a század rakétáira oly nagy összegeket költöttem, hogy az anyagi helyzetemet még jobban aláásta. Kértem apósomat, segítsen szorultságom-

ban, de ő, noha aránylag csekély összegről volt szó, megtagadta a segítséget, sőt ez év november elsejéig fizetett lakásomból is kiöltözött, úgy hogy kénytelen voltam vendéglőben szobát nyittatni. Ez a családi viaskodás azután betetőzte sokféle bajaimat és az öngyilkosságba kergetett.

Levelét így végzi:

— Kérem, közzéjék ezt lapjukban, mint egy haldokló utolsó kérését. Legyenek róla meggyőződve, hogy egy utolsó útjára elindult ember valótlanságokat leírni nem fog.

Halálmars.

Bilek II. — Egy katona meghalt, öt haldoklik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

A hadvezetőség nem akart tanulni a gyászos bileki marsból, amely 11 magyar bakát kinezott halálra. Most Boszniából ismét olyan esemény híre érkezik, amely hasonlít a bileki vérlázító embertelenségekhez. Egy, a 34. gyalogezred boszniai századaiban szolgáló baka a következőképpen írja le az újabb katonai botrányt:

Bogatice, szeptember 6.

Láhoztak bennünket, abauji és kassai katonákat ebbe a görbe országba, ahol nem halad magyar szót, nem lát magyar arcot, csak a nagy fekete hegyeket, az idegen eget, idegen felhőt, az idegen bosnyákok, szerbek képét.

Más környezethez, más világhoz voltunk szokva odahaza. Más itt még a katonák közt is az élet. De odahaza is már sokat hallottak erről. Mert hisz nem mi vagyunk az első magyar csapat, amely megpróbálja ezt az elhagyott világot. Nem is arról akarok most írni. Egész másról.

Mert hisz azokat a nélkülözéseket, melyeket ebben a civilizálatlan bosnyák világban el kell szenvedni, elszenvetnünk mi is; katonáember nem hal bele, az itteni elhagyatottságban még a tiszt is másképp szoknak, mint odahaza...

Hanem nagyon szomorú eseményünk van; a katonai gyakorlat, melyben úgy mondják, a háborúra készítik bennünket elő, igazi háború volt nekünk. Pedig Bilekre emlékeztetnek még! Mégis csináltak nekünk új Bileket...

Gyakorlatra mentünk. Hajnalban indultunk. Pokoli meleg lett hamar a hegyek közt. Nehéz übung volt nagyon a hegyi utakon. 24 kilométeres marsot csináltunk a fullasztó hőségben. Egészen odalettünk, eltikkadtunk, kimerültünk. A zászlóalj, az 5., 6., 7., 8. század, akik itt lenn vagyunk, úgy le volt pusztítva, amilyenre még nem emlékeztünk. Mikor a 44 kilométer a hátunk mögött volt, már elértünk a Drinához. Nem éreztük a vizet, csak láttuk. Jó hűvösség jött a Drinából, mely a hegyek, vad sziklák közt folyik és szokatlanul hideg. Egő verejtékes, elcsigázott testünk borzasztóan kíváncskozott a víz után. Ha nekieresszük, talán az egész zászlóalj egyenesen, ruhástól beleveti magát a vízbe. A Drina partján pihenőt tartottunk. Kár volt nekünk ott megpihenni! Hat bajtársunk nem tudott ellentánni a víz csábításának, fűrődni mentek a jéghideg Drinába. Az egyik rögtön odaveszett. Egy Bodnár nevű bodolló magyar fiu ez; belement a vízbe, görcsöt kapott és odaveszett. A másik 5. lakosztályon megfürdött a Drinában, most fej és hastífuszban haldokolva fekszik. Hát ez a mi Bilekünk; ez a 44 kilométeres mars története.

Csernoch püspök Aradmegyében

Megkezdte bérma-körutját.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Csanádegyházmegye új püspöke ma délután érkezett meg az aradmegyei Buty-tyinba, hogy megkezdje tizenkét napra tervezett bérma-körutját. A főpásztornak ez az első látogatása Aradmegyében, a mióta az egyházmegye élére került. Csernoch János a hitélet intenzív fejlesztését tekinti egyik legfőbb feladatának és ezért sűrűn keresi fel egyházmegyéje községeit. Megírtuk, hogy ebben a hónapban tizenkét napra tervezett bérma-köruttra indul Aradmegyében.

Csernoch János aradmegyei útját ma kezdte meg Butytyinban. A főpásztor Borosbesről érkezett a községbe Bolyos József főszolgabíró kíséretében. A borosjenői tisztek sorfala között vonult be. A határig elébe ment a község intelligenciájának nagy kocsisor kíséretében.

A községben a templom előtt Kúrszky Iván jegyző meleg szavakkal üdvözölte a főpásztort, akit biztosított a község lakóinak ragaszkodásáról. Miután Juralicsné a község hölgyei nevében virágcsokrot nyújtott át Csernochnak, a püspök meghatóttan válaszolt az üdvözlésre.

— Nagyon örülök, — ugymond — hogy megismerhetem a község derék lakosságát, amikor kötelességemet teljesítve fölkerestem a butytyini hívőket. Azért jöttem, hogy a hitbuzgóságot növeljem a lakosságban.

Az általános éljenzés lecsillapulta után a püspök kíséretével a plébániára vonult, ahol átöltözködött, majd a templomba vonult, amelyet ekkorra már a hívők sokasága töltött meg. Itt a főpásztor celebrálása mellett ismét üdvözlés volt, amely után a közönség szétszórult.

A bérmaítást a püspök holnap, szombaton délelőtti végzi a templomban. A bérmaításra több százan jelentkeznek.

Egy novella ára.

„A féltékeny tigris“.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Bródy Sándor, a kitűnő író, aki mostanában csak vendégszerepelt jár a fővárosba, tegnap délután, hosszú szünet után, ismét megjelent az Abázia kávéház asztalánál... Bródy Sándor tolla mindig sokat jövedelmezett, mostanában pedig különösen sok pénz került „A tanítónő“ szerzőjének zsephájára. Az egész országban, mindenütt egyformán nagy sikerrel játszózik a darabját, aminek örömdetes jeléül megtelek bankokkal a szerző bugyellárisa. Bródy Sándor bugyellárisa azonban nem közönséges bugyelláris... Abban nagyon sok Tanítónő tantálmja elférne.

— Uraim, — szolt ma délutáni társaságához Bródy Sándor — hiába, szép élet a magyar író élete. Ma délben alig volt pénz a zsebemben. Leültem, írtam egy novellát, másfél óra múlva már volt 30 koronám... Hát nem szép ez?

— Bizony, ez nagyon szép. Én nem ennyit szoktam kapni a novelláimért, — felelte egy fekete-fürtű, titkos költő, aki két napig ír egy történet, vagy novellát, amely sohasem jelenik meg.

A magyar novelláiról beszélgetve, aztán elmontha valaki, hogyan szerzett pénzt Lipsey Ádám egytáncosjáért. Lipsey még egészen fiatal ember lehetett, amikor egy ízben ő is úgy akart segíteni pillanatnyi pénzzavarán, hogy néhány perc alatt megírt egy novellát. A novellát, amelynek „A fél-

tékeny tigris“ volt a címe, elvitte Nagy Miklóshoz, a Vasárnapi Ujság nemrég elhunyt szerkesztőjéhez — és várta a pénzt.

Azonban — elvégre Lipsey akkor még nagyon fiatal volt — a novella nem tetszett Nagy Miklósnak. Vissza is adta a szerzőjének a megmondta neki, hogy írjon más valamit, esetleg hozzon valami műfordítást a Vasárnapi Ujság számára. Lipsey Ádám gyanus mosolylyal távozott. Elment az egyik unokanővérehez, leíratta vele a novellát, de most már „A férj boszúja“ volt a novella címe. A cím alá pedig oda volt írva: *Angol eredetiből.* Nagy Miklós megörült a fordításnak, el se olvasta, habozás nélkül adott 30 koronát Lipseynek...

Bigámiával vádolt mérnök.

Aki Berlinben és Indiában nősült.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 11.

Rendkívül érdekes és regényes ügyben hozott ma határozatot a budapesti törvényszék vádtanácsa. Egy kalandos életű magyar mérnök, bigámia vádja miatt került a bíróság elé, mert mielőtt első nejétől jogerősen elváltak volna, Indiában, ahova időközben a sors vetette, másodszor is megnősült.

A mérnök Rödler Károly Vilmos, a budapesti műegyetemen végezte tanulmányait és 1894-ben kiutazott Németországba. Berlinben megismerkedett egy *Schutzendorf* Gertrud nevű feltűnő szép porosz leánnyal. A fiatalok egymásba szerettek és a mérnök nőül is vette a leányt. A házasság azonban nem volt boldog, az ideges asszony állandóan féltékenységgel gyözte férjét és e miatt a leghevesebb jelenetek voltak napirenden. E miatt megállapodtak, hogy elválnak és a válóper meg is indult.

Míg a válóper folyt, a mérnök 1899. őszén földkörűl utra indult. Így jutott el Egyiptomba, ahonnan Indiába készült. A hajón egy angol családdal kötött ismeretséget és beleszerzett annak egyik tagjába, Laurele Bryning kisasszonyba. A szülők megajltak a mérnököt magukhoz Indiának egy kis szigetére. Rödler nem merie bevallani a családnak, hogy ő elvált ember s azon hiszemben, hogy lúthon az elváltasság neijétől már megtörtént, 1900. tavaszán megkérte a leány kezét. A szülők örömmel adták beleegyezésüket a házasságba, amely csakhamar meg is történt.

As idők folyamán a mérnök egy barátja útján megadta, hogy első neijétől jogerősen csak 1908-ban válástották el. Közben második neijének, akitől három gyermeke született, egy alkalommal megvallotta a dolgot. Ebből óriási bonyodalom és családi botrány támadt, mert az asszony kijelentette, hogy nem él tovább együtt férjével, míg az el nem intézi a kettős házasság ügyét.

A házaspár tehát egyelőre elvált egymástól. A mérnök ekkor hazajött Budapestre és önönmagát feljelentette, hogy tisztázhassa az ügyet: bigámiát követett-e el, vagy sem? A budapesti törvényszék az eljárás folyamán megkereste az indiai hatóságokat, hogy adjanak felvilágosítást Rödler második házassága felől. A megkeresésre az a válasz érkezett, hogy a mérnök indiai házassága törvényes, mert az a sziget, ahol miss Bryninggel egybekelt, nem az angol királyság, hanem az indiai császárság törvényei szerint bíráskodó el.

A vádtanács ma foglalkozott a ritka érdekességű ügygyel. A mérnököt *Edvös Károly és Molnár János dr.* képviselték és előterjesztésükre a vádtanács Rödler ellen a bigámia vádját elejtette.

A falusi kisleány Aradon.

Két napig kopláló gyermek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Épen ma tanácskoztak a városházán az aradi urlasszonyok, hogy a gyermek-nyomorúság enyhítésére minél jövedelmezőbbé tegyék a gyermeknapot. Míg az első emeleten *Károlyi Gyula* gróf a gyámoltásra szoruló gyermek szomorú sorsát ecsetelte megkapó szavakkal, addig lent a rendőrség bünygyi osztályán egy remegő, tízenhárom esztendőes gyermek-leányka panaszkolta keserves sirással, hogy két nap óta falat nem volt a szájában, egyetlen támasza, a néneje kitétte az utcára s ezért bűnbe kellett esnie. Lopott, mert — jól akart lakni.

Lapondán Teréznek hívják a vézna, becsattarcu s az éhségtől csillogó szemű gyermeket, akit egy rendőr előlaltott. Váradi János órák három éves leánykájának füléből kilopta a fülgöket s ezért került a rendőrségre. Váradi leánykája ma délelőtti a Boros Bini tér 11. sz. alatt lévő órák üzlet előtt játszadozott. Arra járt Lapondán Teréz s a gyermeket megszólította, majd magával csalta a városligetbe. A szülők nem vették észre gyermekük eltűnését s mikor keresésére indultak, már a ligetből jövet találkoztak Lapondán Terézzel, aki kézenfogva vezette vissza a kisleányt. Váradiné felelősségre vonta az ismeretlen leányt, ez dádógott néhány szót s odébb állott. Mikor megmosdatta Váradiné a kis leányt, akkor vette észre, hogy annak fülöfűgől hiányzanak. Azonnal az ismeretlen pestlonka keresésére indultak, akit egy közeli kofa előtt meg is találtak. Tagadta, hogy az ékszer 6 lópta volna, de azért átadták egy rendőrnek, aki *Mikes Gábor dr.* elé állította.

Itt aztán sirva panaszkolta el sorsát. Tegnapelőtt behozta őt nővére Aradra. S monyifalvára való, s apja, se anyja. Mikor a vonattal megérkeztek, nővére leülte a vasut előtt lévő járdára s azt mondta neki, várjon ott estig, mert ő Budapestre utazik, de éjjeltájban visszajön Aradra. Hiába várt a kiveret teremés szívielen néniére, ez még mostanig sem jött érte s a 13 éves leányka két éjjelt a Béla-téri hid alatt töltött el. Egyetlenegy falat kenyeret sem evett az idő alatt, kolduinl nem mert s úgy segített magán, ahogy azt egy másik lánytól látta ma a vásártéren. Kis gyermekek, füléből vette ki a fülbevalót s eladta.

A rendőrségen ma tényleg jelentést tett egy asszony, hogy neki e'adásra kínált egy kis leány fülbevalót. Elvette tőle s bevitte a rendőrségre. Ezt a kis tolvajt most keresik.

Lapondán Teréz átadták a gyermekmenhelynek, ahol mindenekelőtt jól lakatták. A gonoszszívű nővére kinyomozását elrendelte a rendőrség.

Itt emlékeztünk meg arról a tarthatatlan és embertelen állapotról, hogy a rendőrségnek, pénz hiányában, nincs módjában a gyakran eléje kerülő éhez embereken segíteni. Annyi pénzzel sem rendelkezik a bünygyi osztály, hogy egy szelet kenyeret adhassa a sokszor napok óta kopláló letaróztatott egyéneknek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Zenekedvelők Egyesülete f. évi rendes közgyűlését szeptember hó 19-én délután 5 órakor a városháza kistermében fogja megtartani, melyre a tagok ez uton is úszetelettel meghívattak. Tárgysorozat: évi jelentés, pénztáros jelentése, költségvetés, új pénztáros választása és esedékes aditványok. Isztitoris Kálmán, kir. tan. elnök.

Régi bűnök.

Fordulat az orgoványi gyilkosság ügyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Kecskeméten egy öt év előtt elkövetett szörnyű bűntettől rántotta le a leplet a rendőrség. A véres tettet annak idejében Orgovány pusztán követték el. Németh István nevű embert gyilkolták meg, aki Orgovány pusztára ment földet vásárolni és sok pénz volt nála. Akkoriban a nyomozás eredménytelen volt. Most a gyilkosság áldozatának holttestét a gyilkos Gellért Imre tanyájától mintegy 1000 méternyire a homokbuckák közé elásva találták meg.

Gellértet és három bűntársát letartóztatták s a kecskeméti vizsgálóbíró megkezdte a kihallgatásukat. Tegnap azonban fordulat állott be a szenzációs bűnügyben.

Kecskemétről jelentik:

Kappi Lajos vizsgálóbíró maga elé idézte az egyik vádlottat, Farkas Jánost és sikerült őt vallomásra bírni. Farkas beismerte, hogy része volt a gyilkosságban és részletesen elmondotta a gyilkosság körülményeit. A letartóztatottak eddigi tagadásával szemben ez a vallomás tisztázta a helyzetet és késő este a többi három gyilkos is bevallotta a rablógyilkosságban való bűnrészességét. Csupán a tettesség és hulla eltakarítása körüli részletekben van némi ellentmondás, mert a főtettességet mindegyik vádlott igyekszik magáról lehetőleg elhárítani és azt cinostársára fogni. A főbűnösök Gellért Imre és Borsos János. Kappi vizsgálóbíró ugyancsak tegnap hallgatta ki a meggyilkolt özvegyét is. Az asszony nem tud beszámolni a férjénél levő pénzösszeg mennyiségéről, mert férje sohasem közölte vele pénzbeli dolgait. A vizsgálat folyamán mindinkább kidomborodik, hogy Gellérték Némethet a nála levő nagyszegű hamis pénzért gyilkolták meg. Azt hiszik ugyanis, hogy Németh István a gyilkosokkal hamis pénzek értékesítése miatt érintkezésben állott. Most ebben az irányban folyik a vizsgálat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

* Olasz opera és dalénekesek Aradon. Érdemes művészi nivóju hangversenyt rendez szombaton és vasárnap a Fehér Kereszt télikertjében egy olasz baritonista: Ussai Rossi, aki hosszú évekig működött Olaszország legelső színpadjain. Nem egyedül jött, magával hozott egy elsőrendű dalénekesnőt is, Sarini Várad asszonyt, aki külföldön, különösen Német- és Olaszországban hatalmas sikereket aratott. Ussai Rossi, aki aránylag még fiatal ember, éveken át együtt működött Ferrarival. Mindketten nagy sikereket arattak. A zágrábi vigadóban, Berlinben és a sordenhauseni udvari színházban adott Rossi—Sarini-Várad hangversenyről az ottani lapok a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak. A két énekes szombati és vasárnapi hangversenyén operaszíndarabokat és műdalokat ad elő. Rossi elénekli a Bajazzo prologját, azonkívül Tannhäuser, Troubadour részleteket és magyar dalokat is interpretál. A hangverseny iránt bizonyára nagy lesz az érdeklődés, miután elsőrendű énekesekről van szó.

* Az aranykeresők. A kincs démona kerítette hatalmába az embereket, akik a gonosztétől sem riadnak vissza, csak hogy kincs-szemjüket kielégíthessék. Kaliforniában játszódnak le az a dráma, mely az Uránia színház új

műsorának egyik legszebb száma és a legteljesebb elismerésre számíthat. Az Uránia színház új műsorának mind a nyolc képe elsőrangú meglepetés. A kegyelem című kép, mely az északamerikai szabadságharc egyik meghatározó epizódját mutatja be fényes mozgóképben, nagy hatást vált ki a közönségből. Idill Lajos Fülöp francia király idejében egyike a legművészebb jeleneteknek. Az Uránia új műsorával is méltónak bizonyul a legteljesebb elismerésre és a legnagyobb támogatásra.

BOTRÁNY egy aradi ékszerüzletben

Elpáhol vevő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Nagy botrány színhelye volt az elmúlt vasárnap délelőtt egy aradi ékszerész üzlete. Egy éltesebb asszony, aki néhány nappal ezelőtt egy aranyórát adott át javítás végett, nem akart a kialakult árnál többet fizetni. Az ékszerész erre az asszonynak rontott, a földre teperte, ütötte, rugdosta és jelentékeny sérüléseket ejtett rajta. Az utca népe a verekezés látására az üzlet elé csődült s csak a közbelépő rendőr vetett véget a botrány folytatásának. A durván bántalmazott asszony most a járásbírósnál feljelentést tett az ékszerész ellen.

A feljelentés szerint Mathó Anáné, egy aradi iparos neje a hó első napjaiban egy kis női aranyórát vitt Zinner Vilmos Forrai-utcai órák és ékszerészhez javítás végett. Az ékszerész behatárolva megvizsgálta az elromlott órát és aztán kijelentette, hogy a reparálásért tizenhat korona jár. Az asszony eleinte sokallotta az összeget, de később mégis beleenygott és ott hagyta az órát azzal, hogy pár nap múlva eljön érte. Az ékszerész az óráról Mathónénak egy elismervényt adott, amelyen az is ki volt tüntetve, hogy az óra javításának díja tizenhat korona.

Vasárnap, szeptember hatodikán délelőtt az asszony ismét beállított az óráshoz s ez átadta neki a kijavított órát, amelyet Mathóné zsebre tett. Azután elővette a pénztárcáját és átnyújtotta Zinnernek az órajavításért járó tizenhat koronát.

— Ez kevés — mondotta az ékszerész. Az órán több javítani való volt, mint az első megtekintésre láttam. — Nekem még két korona jár.

Mathóné vonakodott a kifizetést teljesíteni s elővette a Zinner-től kapott elismervényt.

— Itt az áll, hogy a javítás díja tizenhat korona. Többet nem fizetek.

— Ha rögtön nem adja ide az órát, kiáltott az ékszerész dühösen, erővel veszem el és úgy elszontom, hogy soha többé nem használhatja.

Az asszony azonban kereken megtagadta a fizetést, mire a felbőszült ékszerész gyorsan betette az üzletnek az utcára nyíló ajtaját, megragadta az elhízott termetű idős asszonyt, a földre teperte, többször megrugdosta, majd *étné és fojtogatni kezdte*. A szerencsétlen asszony szörnyű kibálására s jajveszékeltésére csakhamar nagy tömeg gyűlt az üzlet elé. Többen a sarkon álló rendőrt siettek, aki aztán a további botrányt megakadályozta.

Mathóné, aki testének több helyén jelentékeny sérüléseket szenvedett, egyenesen orvoshoz ment, ott látleletet vett fel sérüléséről és Böns Károly dr. ügyvéd útján bűnvádi feljelentést tett az ékszerész ellen könnyű testi-sértés és becsületsértés miatt.

Egy magyar asszony viszontagságai.

A női soffőr. — A jóindulatu főkapitány. — Megmozdulnak a szocialisták. — A charlottenburgi automobil-iskola.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Néhány hónappal ezelőtt bő tudósításban számoltak be a berlini lapok az első női soffőr megjelenéséről. A porosz főváros utcáin nagy feltűnést keltett annak idején, halvány zöld köpenyében egy szőke hajú, gömbölyű arcú hölgy, aki számozott taxaméteres automobilját vezetve száguldott végig Berlinben.

Bennünket magyarokat kétszeresen érdekelt ez a hölgy, mert az első berlini női soffőr magyar leány s Papp Elemér dr. ügyvéd elvált felesége.

Dr. Papp Elemérné másfél évvel ezelőtt került Berlinbe, két kis gyermekével. Hosszu ideig nagy nélkülözések között élt, többfelé szerencsét próbált, de a szerencse nem akart feléje mosolyogni. A német főváros ezer és ezer keresetforrásával mostoha volt hozzá.

Február hónapban bizarr ötlete támadt a szorongatott fiatal asszonynak, elhatározta, hogy automobil bérrel s hajtással engedélyt vált. A berlini rendőrfőnök igen barátságosan fogadta a tiszteigő dr. Pappné, jóindulatáról biztosította. A következő héten már meg is jelent a csinos urlasszony automobiljával az utcán.

A Kurfürstendamm gépkocsi állomásán nagy szenzációt keltett a bakon ülő szőke hajú hölgy. Utasa természetesen annyi akadt, hogy a felét sem tudta elszállítani a jelentkezőknek. A többi soffőr nem is nehezelt a konkurenciáért, maguk is azt kívánták, hogy hölgykollégájuk mennél többet keressen, no meg aztán a fölös számban jelentkezők úgy is az ököcsijukat használták.

A dolog eddig rendben is lett volna. Az Automobil Droschken-Kutscherek egyesületének múlt hóapi ülésén szóba került dr. Pappné s az elnök azt indítványozta, hogy szólítsák fel új kollégájukat a szocialista szakszervezetbe való belépésre. Az indítványt elfogadták s másnap már el is ment a felhívás. Pappdoktorné a megkeresésre azt válaszolta, hogy ő a legnagyobb sajnálatára nem léphet be a szocialista egyesületbe.

A válasz után a soffőrök hangulata megváltozott s lassan-lassan kiköcsösítették maguk körül a szerencsétlen asszonyt. Pappné a szervezetbe azért nem akart belépni, mert, mint a szocialistaszervezet tagja, ferde helyzetbe jött volna az őt protezsáló főkapitánynyal szemben. Így aztán a kettő közül a rosszabbat választotta. Mikor a kocsisok elégedetlensége a tetőfokra hágott s nem tűrték meg automobilját egy állomáson sem, anélkül, hogy ismét a főkapitányhoz fordult volna, egyszerűen visszaküldte a számot.

A nélkülözés ezzel ismét beköszöntött hozzá. A következő hónapban néhány barátja támogatásával automobil ismételt nyitott Charlottenburgban, de ez nem vált be, alig volt tanítványa. Később elgázolta a házát próbakozott meg, míg most a Thier-féle áruházban van alkalmazva.

Amiről beszélnek.

Egy kényszerházasság története.

Kalendárium szerint is közeledik már az ősz és ezzel együtt az az időszak, mely az *Amiről beszélnek* rovat hálás témaadója. Kezdődnek a zsurok, az új hölgyismeretségek, hogy folytatódjanak a téli bálakban, estélyeken, Amor igazi bareterein.

Addig is azonban, amíg ez az idő elkövetkezik, röjjük le kötelességünket a mulak iránt és öröklünk meg a pletyka krónika számára azt a történetet, melynek szálai még a közelmúltba nyulnak vissza. Tehát a történet:

Szerellemmel kezdődik, aminthogy minden jóra való borgiss történetnek azzal kell kezdődnie. Szerelmes volt a leány is, a férfi is. Hónapokkal ezelőtt ismerkedtek meg egymással, mikor a leányt egyik barátja zsúrján mutatták be a fiatalembernek, aki egy jó állású aradi magánhivatalnok. A leány apja szintén hivatalnok, de nem magánhivatalnok, hanem egyik tornyos palotában dolgozik. A két fiatal ismeretsége hamar fokozódott barátsággá és azután szerelemmé. Különösen a leánynál; forró vérű, szerelemre vágyó, romantikus volt a kisasszony, aki — ezzel tartozunk az igazságnak — inkább udvarolt a férfinak, mint viszont. A szerelmet esdő pillantások azután nem is maradtak hatás nélkül. A fiu szíve is tüzet fogott és...

Hát természetesen sokat voltak együtt a leány és az ifjú. A leány a szülei engedelmével többször meghívta zsurokra, estélyekre a lovagját, aki ezután szinte naponta bejáratos volt a különben fia alemberektől nem igen látogatott lányos házba. A világ is tudomást vett erről a barátságról és csakhamar süttogni, majd beszélni kezdtek, hogy a fiatalokból rövidesen egy pár lesz. Annál nagyobb volt a világ esodálkozása, mikor egyszer csak a fiatalok barátsága megszakadt. Mind ritkábban, végre egyáltalán nem lehetett őket együtt látni, pedig azelőtt igen gyakran mutatkoztak utcán, színházban és ilyen nyilvános helyeken. A világot — ezt a pletyka világot — győztette a sivánság a szakítás oka után és erélyes nyomozások után sikerült is ezt az okot kideríteni.

Az ok szorosan összefügg a leány forró vérű természetével. A forróság, a szerelem tüze, elbódította a férfit és megtörtént az, aminek nem szabad lett volna megtörténnie. Következésképpen is lettek a dolognak, de nem súlyos és nem maradandó következményei. Mindennek dacára a fiatalember még ezektől is megriadt — és megtörtént a szakítás.

A szakításba azonban a leány szülei sehogyszem akartak belenyugodni. A leány — mint a lányos mamák mondani szokták — kompromitálva lett ország világ előtt; a papa tehát erélyes lépésre szánta el magát. Elment a fiatalemberhez és ridegen, de határozottan követelte tőle, hogy vegye el a leányát. Ha erre nem lesz hajlandó — skandalumok lesznek.

— Kész vagyok arra is — mondotta a leány édes apja — hogyha meghalok, hogy Ön házasodni akar, elmegyek ahoz a leányhoz és elmondom neki, mit tett az én leányommal!

A fenyegetéseknek végre is hatása lett, úgy, hogy nemrégiben megint annak a pletyka világának volt oka esodálkozni, mikor a fiatalember hossza orral bár, de mégis oltárhoz vezette hevenyű imádóját.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Aki a királyi biztosnál járt. Hídekes pörben hozott ítéletet a marosvásárhelyi esküdt-szék. A pör vádlottja *Török Ferenc*, aki *Fodor János* marosvásárhelyi királyi biztos ajtónállója volt. *Török Ferenc* egy lapban azt írta, hogy *Marton János* földbiztos is járt a

királyi biztosnál és protekciót kért tőle a fia számára. *Marton* becsületsértésért és rágalmaszért pört indított. Éjjel egy óraker ért véget a tárgyalás és — mint jelentik — az esküdték ugyan bűnösnek találják *Törököt* a becsületsértés és rágalmasz elkövetésében, de egyuttal bizonyítottának vették, hogy *Marton János* csakugyan járt a királyi biztosnál. A törvényt alkalmazó bíróság *fölmmentő* ítéletet hozott.

Temetetlen halott.

Felekezeti türelmetlenség.
— *Baptisták és görög keletiek.* — *Csendőrség őrzi a halottat.*

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

A biharmegyei Felső-Derna községben napok óta olyan háborúság folyik, amely szomorúan jellemzi egyes vidékek elmaradottságát és megdöbbentően demonstrálja a tudatlan emberek felekezeti türelmetlenségét. Négy nap óta fekszik temetetlenül egy elhunyt asszony holtteste, mivel a gör. keletiek és a baptisták egyformán maguknak követelik a halottat. A vallási villongás a faluban olyan nagy hullámokat vert, hogy most már csendőri fedezet őrzi a temetetlen hullát. A rendkívüli esetről tudósítónk a következőket jelenti:

Korbuly Ilona gazdálkodónő vasárnap bunt el Felső-Dernán. A temetést *Bessán Aurél* gör. keleti lelkész akarta végezni, mert szerinte az asszony az ő egyházához tartozott. Korbuly Ilona ugyan áttért a baptista felekezethez, ezt azonban hivatalosan nem jelentette be a lelkésznek és így a pap felfogása szerint neki kell a halottat eltemetni. Kedden délelőtt meg is jelent papi ornátusban a gyászos házban. A koporsó előtt azonban egész csapat baptistát talált, akik tiltakoztak az ellen, hogy *Bessán Aurél* beleavatkozzék a halott eltakarításába, mivel a megboldogult a baptista hitet vallotta.

Erre a lelkész nyomban betelefonált a margittai főszolgabíróhoz és a temetés zavartalan elvégzésére csendőrfedezetet kért. A főszolgabíró ki is rendelt Felső-Dernára két csendőrt, ezeknek azonban — igen helyesen — azt az utasítást adta, hogyha a család baptista szertartást követel, ennek elvégzésére nyujtsanak támogatást. Szerdán értek a csendőrök a faluba.

Csak hogy ekkor már talpon voltak mind a két vallás hívei. Háromszáznál több görög keleti ember gyülekezett a halottas ház előtt s hangos szóval követelték, hogy *Bessán Aurél* tessen az elköltöztetni. A csendőrök igyekeztek szép szóval megmagyarázni a népnek, hogy a törvény jogot ad a családnak a baptista temetésre de, ennek fogantatja nem volt. A helyzet veszedelmessé vált. A pap újra telefonált a margittai főszolgabíróhoz és bejelentette, hogy ha őt megakadályozzák a temetésben, küldöttséget visz az intézkedés megtorlásáért az állapán, sőt a miniszter elé. A csendőrök pedig lovas küldőnccel kértek maguk mellé Margittáról még két csendőrt.

Az újabb csendőri fedezet tegnap este jött a faluba. A lakosság izgatottsága ekkor már tetőpontra hágott. A csendőrök két elkeseredett, harcra kész táborral állnak szemközt. Hogy ez a veszedelmes állapot még az éj folyamán nem vezet-e véres összecsapásra, azt megjósolni még nem lehet. A halott, az ártatlan, mítsen védő halott pedig es alatt ott hever a házban elfeledetlenül, a kultúrának, a vallási türelmeknek nagyobb dicsőségére.

A polgármester Wekerlénél.

Varjassy Lajos titkos utja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Varjassy Lajos polgármester ma délután négy óraker Budapestre utazott. A polgármester ritkán szokott a fővárosba járni s ha nem lenne más érdekes körülmény ennek az utnak a nyomában, akkor is érdemes lenne megemlékezni róla. Hivatalosan ugyanis azt mondják a városházán, hogy a hidkölcson miatt tárgyal néhány fővárosi pénzügyintézetnél. A két és félmillió koronából, melyet a város a vas-hidak építésére kölcsön vesz, már ez évben hatszáz ezer korona kerül kiadásra, mert a csatornázás már megkezdődött és *Zsigmondy*, az alépitmények vállalkozója is megkezdte legközelebb a munkát.

Mint azonban teljesen megbízható forrásból értesülünk, a polgármester nem a kölcsön miatt ült vasutra. Azt itthonról, az íróasztala mellől is elintézhette s el is intézi. A polgári fiúiskola négy százezer koronáját is folyósítják a bankok, noha nem volt szerencsájük a polgármester személyes vizitjéhez.

Varjassy Lajos Budapesten a legelső magyar pénzkapacitásnál, *Wekerle Sándor* miniszterelnöknél fog megjelenni, hogy vele, az Aradváros tisztviselőit, de végeredményben az egész városi háztartást érintő nagy jelentőségű kérdésben tanácskozzék.

A tisztviselők fizetésjavításával áll kapcsolatban tehát a polgármester utja és az audiencián történetektől függ, vajjon a fizetésrendezés az ősszel tárgyalásra kerül-e vagy pedig a jövő esztendőre marad s hogy a helyzeten némileg segítsenek, ismét a drágasági pótlék folyósítását kéri a tanács a közgyűléstől.

A polgármester, aki a rendezési javaslatl foglalkozik, számításokat tett s arra a tapasztalatra jutott, hogy a félig-meddig megfelelő javításhoz, beleértve a lakberek rendezését is, legalább százötvenezer korona szükséges. Ha az 1909. évi költségvetést ezzel megterhelnék, a pótdót tetemesen fel kell emelni. Ezt pedig a polgármester elakarja kerülni, sőt minden módon arra törekszik, hogy azt le szállíthassa.

Egy módja van csak annak, hogy pótdómelés nélkül jussanak a tisztviselők fizetésemeléshez s ezt az egy segédessz-közt csak az állam nyujthatja a város felé.

És hogy meg is teszi, arra van remény. A nyilvánosságra jutott hírek szerint ugyanis, a héten tartott minisztertanács foglalkozott a városok segélyezésével is. A hiraás azt mondotta, hogy a minisztertanács határozatot hozott e kérdésben és a rendezett tanácsu városok *tisztviselői fizetésének harmincöt százalékát az állam vállalja magára* azokért a munkákért, melyeket a városok végeznek az állam helyett s a melyek a városok háztartását terhelik.

Varjassy polgármester holnap délelőtt felkeresi *Wekerle* miniszterelnököt s tőle kérdezi meg, vajjon a hírek megfelelnek-e a valóságnak s ha igazak, mikor folyósítja a segélyösszeget. A miniszterelnök válaszáatól függ a tisztviselők sorsa. Ha az állam segítő közbelépése ezuttal is el-

marad, akkor a fizetésrendezés bizony 1910-re marad.

A pótdátot felemelni nem lehet s te kintetbe véve a jövő évi költségvetés bevételi rovatainak kedvező alakulását is, akkor is csak annyi többjövédelmé lesz a városnak az adó alá kerülő házak révén, hogy az ötvenhatezer koronára rugó drágasági pótlék megszavazását kérheti a tanács, pótdátfelemelés nélkül.

A polgármesteri hivatalban történő dolgok is arra mutatnak, hogy szeptemberben már rendkívüli közgyűlést nem hívnak össze, mint ezt a polgármester jelezte. *Varjassy* Lajos polgármester ugyanis nem ment szabadságra a szerdai közgyűlés után. Pedig úgy tervezte, hogy nyolc-tíz napra szabadságot vesz s ez idő alatt elkészíti a javaslatot, hogy a rendkívüli közgyűlés tárgyalhassa. A hivatalában egyre szaporodó napi munka mellett nincs ideje olyan nagy jelentőségű, oly sokféle tekintetből elbírálandó s egy emberöltőre kiható szabályrendelet készítésére.

A holnapi audiencián történő események azonban változtathatnak a helyzeten s a kormány endig is tapasztaltjóakarata segíthet csak a tisztviselői kar és ezzel a város helyzetén. Mert hiába való minden reménykedés, mikor a pénztelenséggel kell szembe szállni. Már pedig 1910. előtt újabb jövedelmi forrás a város számára nem nyílik. Akkor az *Acsev.*, a *Salacz* utcai házak s még igen sok más bérház adója megváltoztatja a mai kétségbeesett helyzetet.

HIREK.

Az aradszentmártoni botrány.

— A takarékpénztár rendkívüli közgyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Az Aradi Közlöny mai számában megjelent cikk, amely a szegény fiatal Karl Antal bűnös cselekedetéről szólt, széles körben nagy föltűnést keltett.

A kellemes modoru fiatalemberről ma sokat beszéltek Aradon ama körökben, ahol állandóan tartózkodni szokott. Karlról senki nem sejtette volna, hogy ilyen cselekedet elkövetésére képes. Sokan tudták, hogy vannak adósságai, de azokat Karl az öngyilkossága előtt néhány hónappal kifizette. Különben is olyan embernek ismerték, aki ha pénzügyben megcsorbul s az apjához fordul, föltétlenül kisegíti a bajból a család. Ugy látszik azonban, hogy a fiu nem mert a családjához fordulni, hanem e helyett bűnös uton szerzett pénzt.

A váltómanipulációval nagy kellemetlenséget okozott a bátyjának, Karl Mártonnak is, akinek most ott kellett hagyni az állását, habár semmi része sincs az öcséje bűnében. A pénzügyi intézet ügyei körül is nagy változásokat idézett elő a tömeges hamisítás fölfedezése. A részvényesek kezdenek nyugtalanzkodni és nyugtalanságukat nem is titkolják. Amint már ilyenkor szokás, a legkalandosabb híreket terjesztik az intézetről, épen azért a takarékpénztár vezetősége elhatározta, hogy a legközelebbi napokban rendkívüli közgyűlést hív össze

és a részvényeseknek beszámol arról: mi történt s milyen intézkedések vannak még szükségessé. Azt jelentik nekünk, hogy a közgyűlésen erős föl-szólalásokra készül egy-két részvényes.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 12-én az időjárás: Hűvösebb, nyugaton sok helyütt csapadék, zivatarok.

— A király a veszprémi hadgyakorlatokon. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A király kedden délután félkét órakor a déli vasuton különvonattal Veszprémbe utazik, ahol e hó tizenhatedikéig marad s azután ismét visszatér a fővárosba.

— Titkos tanácsosi eskü. *Budapestről* jelenti: A királyi várban ma délelőtt 11 órakor a legutóbb kinevezett titkos tanácsosok: *Rauch* Pál báró horvát bán, *Bernáth* Géza, a kir. kurla másodelnöke és *Festetics* Pál gróf letették az esküt ő felsége kezébe. Ez ünnepélyes aktusnál *Aerenthal* báró közös külügyminiszter és *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagy működtek közre; az eskümintát *Buschman* Ferenc báró udvari és miniszteri tanácsos olvasta. A titkos tanácsosok esküvételénél *Popovics* Vazul banjalukai metropolita tette le az esküt ő felsége kezébe; ez alkalmával *Burián* István báró közös pénzügyminiszter és *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagy asszisztáltak, az eskümintát pedig *Laszarrini* Piusz báró közös pénzügyminiszteri tanácsos olvasta. Az esküvételénél *Burián* báró díszmagyarban jelent meg. Az új titkos tanácsosok, valamint *Popovics* metropolita az esküvétel után ő felségénél kihallgatáson jelentek meg.

— Kossuth Ferenc állapota. *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapotában tartós javulás mutatkozik. Ma délelőtt már fontos politikai tanácskozások folytak a miniszter lakásán, ahol egymásután keresték fel Kossuthot a miniszterek és politikusok. Ott járt *Shönaich* báró közös hadügyminiszter és *Burián* István báró közös pénzügyminiszter. Később *Wekerle* miniszterelnök és *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszter jöttek, majd *Barabás* Béla, a függetlenségi párt alelnöke látogatta meg és hosszasan beszélgettek az aktuális politikai eseményekről. A miniszterelnök megismertette Kossuthal a tegnapi közös miniszteri értekezlet összes megállapodásait s tudomására adta, hogy a delegációkat a király nem szeptember végére, hanem október első hetére hívja össze. Kossuth, aki egyébként állandóan foglalkozik minisztériumának ügyeivel, alkalmasint öt-hat nap múlva már elhagyhatja a szobát.

— Parasztforradalom Bukovinában. *Csernoviczből* jelenik: A bukovinai parasztek között ismét nagy mozgalom előjelei mutatkoznak. A parasztek titkos gyűléseket tartanak, amelyeken igaztók arra látták őket, hogy a földesurak ellen vonuljanak. Attól tartanak, hogy a tavalyi romániai forradalomhoz hasonló dolgok fognak történni. A mozgalomnak nincsen politikai háttér, tisztán gazdasági jellegű. Az idei rossz aratás és az árviszák borsasztó szegénységet teremtettek, úgy hogy a lakosság éhínség előtt áll.

— Kragujevics berlini merénylete. *Budapestről* jelenti: Ma délelőtt Budapestre érkezett *Nasse* berlini detektívügyelő, aki felkérte *Tóth* János rendőrkapitányt és közölte, hogy ő *Kragujevics* dolgában küldötték ki. Jelentette, hogy Berlinben július 20-án meggyilkolták és kirabolták *Engel* Lajos vajkereskedőt. A merénylet körülményei teljesen azonosak a bécsi *Reisz* féle esettel. *Engelt* munka közben megölték. *Engel* nem volt vagyonos, de az nap, mikor megölték, 200 korona volt nála. Ezt a pénzt a gyilkos elrabolta. *Engel* homoszexuális ember hírében állott és július 20-án egész nap együtt volt Kragujevicscel. A joghallgató a gyilkosság után napon elűnt Berlinből. A német rendőrség kereste is, de nem merte gyanúsítani. Most, hogy a bécsi merénylet híre tudomására jutott, a berlini rablógyilkossággal alaposan gyanúsítják *Kragujevics*et. *Nasse* tegnap Bécsben tanulmányozta a bécsi merényletet s ennek a részleteit csak megerősítették a gyanút. *Nasse* ezután tiszteltgett Boda Dzsó dr. főkapitányt, majd tanácskozott *Tóth* János rendőrkapitánnyal, *Körödi* Béla és *Becher* Ede rendőrfőigazgatókkal, akik *Nasse* teljesen informálták a *Kragujevics* Spató ügyeire vonatkozó részletekről. *Nasse* dalben *Körödi* M. Béla rendőrfőigazgató kíséretében a törvényszéki épületbe hajtatott, ahol kihallgatta Kragujevicsét. A bűnös ura tért fiatal ember bevallotta, hogy ismerte ugyan *Engelt*, a meggyilkolt berlini vajkereskedőt, de a rablógyilkosságot tagadta.

— Az aradi bosnyák foglyok. A *P. N.* írja: Banjalukából jelenti, hogy *Klofac* osztrák képviselő a napokban ott időzött és információkat szerzett a banjalukai katonai bíróság által elítélt és az aradi várban sinylódó bosnyák újságírók peréről. *Klofac* kijelentette, hogy az ügyet a delegációban szóvá fogja tenni. A banjalukai elítéltek ügyében, *Musiczky* Döme országgyűlési képviselő mindjárt a képviselőház első ülésén interpellációt fog előterjeszteni.

— Ismét kódolás. Minden rendőri kutatás dacára nem akarnak megijedni az „átkos szellemek” és egyre úszkálnak gonosz tréfájukat Arad némely utcájában. Ma délután ismét arról terjedt jelentés a rendőrségen, hogy a Kiss utca 6. számú házban hatalmas téglá darabok hullottak a levegőből, még pedig oly erővel, hogy nemcsak az ablakokat s más üvegneműt törték össze, hanem vékonyabb fákra is kárt okoztak. Két detektív és egy csomó rendőr figyelte egész délután a dobáást, de nem boldogultak. A titkos helyre huszadot tréfalkozót nem lehetett sehoh sem megtalálni. A hajítás erejéből megállapították annyit, hogy a téglá darabokat nem közvetlen közelről röpítik.

— A mondorlaci vadászterület. A mondorlaci csicséri hasárban lévő vadászterület bérletére a községi előjáróság ez év július elejére árverést hirdetett, amelyen egy hat tagú aradi vadásztársaság megbizottja is részt vett. Az árverésen a terület bérletét a vadásztársaságnak, mint legjobbat ígérőnek adták ki összesen egy koronáért. *Milován* Valér községi jegyző azonban arra való hivatkozással, hogy az aradi vadásztársaság nem hat, hanem harmincegy tagból áll s ezek a terület vadállományát kipusztítják, rávette a községi képviselőtestületet, hogy az árverés figyelembe vétele nélkül a vadászterületet *Szerb* József lippai magánhivatalnoknak adják bérbe, aki a területet a múlt évben is bérelte. A képviselőtestület ez értelemben határozott, noha *Szerb* József az árverés alkalmával a községhezán jelen sem volt. E miatt a községi képviselőtestület határozatát az indokolatlanul mellőzött vadásztársaság egy tagja megfellebbezte Aradvármegye alispánjához.

— Az orvosi körökből. *Horváth* Kornél dr. kiváló orvos szabadságáról haza érkezett és rendelését újból megkezdte *Welter* János utca 10. szám alatt lévő lakásán.

— Halálozás. Ma délután három órakor temették el a kedden elhunyt ötéves *Klein Mór*né szül. *Lichtenstein* Flóra asszonyt. Az Aradon széles körökben ismert urasszonyt, aki évtizedekig tulajdonosa volt az ifj. Klein Mór könyvkereskedő cégnek, kiterjedt rokonság, többek között veje, *Zipernowsky* Károly műegyetemi tanár gyászolja. A temetés ma délután három órakor volt az izraelita temető halottas házából az ismerősök nagyszámu részvételével. — *Edelmüller* Jenő aradi származású 28 éves fiatalember a napokban *Párisban* elhunyt. *Edelmüller*, aki *Dávid* Antal aradi postafőnöknek sógora, néhány évvel ezelőtt ment ki a francia fővárosba, ahol egy autómobilgyárban kapott tisztviselői alkalmazást. Néhány héttel ezelőtt vakbélgyulladását kapott, ami miatt megoperálták; a műtét azonban nem sikerült. Párisból hazaszállítják holttestét, mely holnap, szombaton reggel érkezik Aradra, ahol örök nyugalomra helyezik.

— Tűz a temesvár-gyárvárosi pályaudvaron. Temesvárról jelentik tudósítónk: Ma reggel hat órakor robogott be Orsováról a 715. számú tehervonat a beérkezés után azonnal a rendező pályaudvarra tolták. Negyedhat óra tájt Kocsár J. vonatvezető és Grünfeld Miklós vasúti lakatos észrevették, hogy a tehervonat egyik kocsijából füstkarikák szállnak ki. Amire odarohantak, már lángokban állott az egész kocsi. A veszély rendkívül nagy volt, mivel alig néhány lépésre az égő kocsitól egy szesztartályos kocsi állott s ha a tűz a kocsit érinti, beláthatatlan baj és kár támadt volna. Azonkívül a tehervonat többi kocsijában is értékes és egyik-másikban gyúlékony áruk is voltak. Hogy a tűz a többi vagonokra át ne csapjon, az égő kocsit a vasúti munkások sok önfeláldozással, nehéz munkával izolálták, még pedig olyképpen, hogy a vonat mindkét végére mozdonyokat kapcsoltak s miközben a mozdonyok előre haladtak, az égő kocsi, amelyben hatvannyolc hordó petróleum volt, kikapcsolódott. E közben kitérített a gyárvárosi, majd a belvárosi tűzoltóság is s másfél órai derekas munka után eloltották a tüzet — nem csak, hanem az égő kocsiban volt hatvannyolc petróleumos hordó körül harminckettezt megmentettek. A kocsi teljesen elégett; a kár ötvenezer korona. A tűz okát még nem sikerült megállapítani.

— Késelő részek. Ma este hat óra után órlási botrányt okozott két teljesen baruzott ember a *Boros Béni* téren. A vasút felől jöttek a városba s a kocsit közepén haladva egymással szóváltásba elegyedtek. A szóváltás egyre hangosabb lett s a járőrök figyelmét felkeltette. Csakhamar csoportosulás keletkezett a garáda alakok körül s mikor egy ur ember rendre intette őket, egyikük kést rántott s ő szemből s feléje saurt. Ez lással menekült a duhaj legény elől, aki üldözőbe vette. Ekkorra már rendőr is jelentkezett, aki le akarta tartóztatni a botrányt okozó részeket. A rendőrtől sem ijedtek meg a legények, hanem erre is kést fogtak s meg akarták szorolni. A rendőr eleinte pusztán kézzel igyekezett védekezni, ennek azonban az lett az eredménye, hogy megragadták s letépték a kardbojóját s torkon ragadták. Szerencsére még idejekorán kihúzhatta kardját és folytatólagja kezefején végig vágott. Az órlási kiabálásra, sajna az őjárat felülépésben érkezett a helyszínre. Leárózatták a két virtuskodó parasztlányt, de oly ittasok voltak, hogy kihallgatni nem lehetett őket.

— Új attrakciók a Kabarében. A Körponti Szálloda kabaréjának új műsora nagy meglepetéseket tartogat. Holnap lép fel először a

bella *Florida* és *Dolly Olga* nemzetközi énekesnő. Ugyancsak holnap kerül bemutatásra „*A kalabriassz párti*” című kicélgató bohózat is. Vasárnap délután 4 órakor gyermek előadás lesz.

— A legszebb, a legértékesebb, a legizéesebb bérma ajándék ékszerek kaphatók Weinberger Ferenc kifizető ékszerészünknél Arad, Andrassy-tér, Fischer Ellz palota. 2983

— Mindazon hölgyek, akik jól és kitűnően az angol, francia és mindenféle divatu női ruha szabását meg tanulni óhajtják, el ne mulasszák mihamarabb az aradi iparistületben beiratkozni. Tandíj személyenként 12 korona, melyből beiratáskor 2 korona és a 10 korona akkor fizetendő, ha meggyőződött szabásom célszerűségéről. A főtartás kezdődik hétfőn délután 3 órakor és tart 5 óráig naponta (szombat és vasárnap kivételével). Az esti tanfolyam kezdete hétfő este 8 órakor és tart naponta 10 óráig fél árban. Szíves látogatást kér *Koch I.*, az „*Európa*” szabás főtanulóját. Levél cím az Aradi Iparistület. 2857

— Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében felfúvásban, szorulásban, fájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi „Moll-féle seidlitz porok” használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítótól Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerutakban határozottan Moll A. készítménye az ő gyári jelvényével és aláírásával kérendő.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191

TARKASÁGOK.



(*Drágaság.*) Bemegy a paraszt a Földes patikába.

— Kérek valami balzsamot a nyakamra, a fene tudja, nem akarnak ezek a csomók elmúlni, pedig esztendeje, hogy mindig kenegetem.

A patikus ezt mondja:

— Hja, barátom, az nagyon sokba kerül.

— Nem bánom, csak valami jó legyen.

A patikus különféle zsebradékokat kever és amikor kész így szól:

— No, atyafi ebből a balzsamból egy tégely tíz forint nyolevan krajcárba kerül. De ez aztán biztosan használ.

— Hm. — felelte a paraszt — nem bánom tekintetes ur, ha husz forintot kóstál is egy tégely, de most adjon belőle vagy 3 krajcárba való!



(*Vadás előtt.*) Keserű panaszokkal állít be az asszony a rabbihoz.

— Főtisztelendő ur, — mondja, — el kell már válni az uramtól. Borzasztó lump, kártyás, gorbomba, nem akarok vele tovább élni.

— Hát mondja csak, — szól a főtisztelendő ur, — hű e legalább?

— Hű, azt bizony nem mondhatnám, — feleli az asszony, — az utolsó gyerek se tőle való.



(*Fényes cseléd.*) Kackiás cseléd állt ma a rendőrbíró helyettese, *Török Lajos* előtt.

— No, mit csinált maga nagylány? — kérdezte a h. kapitány.

— Egy kis kellemetlenségem van.

— Halljuk, micsoda?

— Szeptember 1-én beözögtem, de mikorra beesteledett, úgy kiismertem a helyet, hogy ott is hagytam...

— Maga megszökött. Ez lássa baj. Hát miért szökött meg?

— Tetszik tunni, nem tudtam megbarátkozni a házi körülményekkel...

— Mi nem tetszett magának?

Nem volt férfi a háznál. Én pedig felek az olyan házban szolgálni, ahol nincsen férfi.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Arad kendertermelési központ.

— A földmívelésügyi miniszter tervet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

A földmívelésügyi miniszter támogatásával létesült a csanádmezei Apátfalván a kendertermelési gócpont. A minisztert azonban nem elégíti ki Apátfalva vasúti helyzete s a szállítás nehézségeiben látja annak okát, hogy a kendertermelés ott nem fejlődik. Ezért Makót szemelte ki újabb központul. Mielőtt a makói telepet létesítené volna, mást határozott. Aradon akarja a délvidek kendertermelését összpontosítani és a földmívelésügyi miniszter komolyan foglalkozik az azzal a tervvel, hogy Aradon egy kenderáztató és szárító-telepet létesít, amely az Aradvármegye területén termelt kender dolgozná fel.

A földmívelésügyi minisztérium leiratban értesítette Aradváros tanácsát erről a gyáralapítási tervéről. A leiratban a minisztérium többek között ezeket mondja:

A földmívelésügyi minisztérium elhatározta, hogy a délvideken kenderáztató és szárító telepet létesít. A kérdés hosszabb tanulmányozása után a minisztérium Arad városát találta ily gyártelep létesítése céljából legalkalmasabbnak és ezért felhívja a tanácsot annak kinyilvánítására, vajjon ily telepet létesítéséhez beleegyezését adja, a telepet kedvezményben részesíti-e.

A városi tanács mai ülésén foglalkozott a leirattal és a minisztérium felhívására azt a választ adta, hogy örömmel veszi a kérdéses teleplétesítési szándékot tudomásul és a legmesszebb menő kedvezményeket igéri.

Miután azonban a tanács nem tudja, hogy milyen kedvezményeket kér a minisztériumtól, azzal a kérdéssel fordult a minisztériumhoz, hogy jelöljék meg tüzetesen azokat a kedvezményeket, melyeket a kenderáztató és szárító teleplétesítése megkíván.

— Gazdasági kamarák. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya f. hó 10-én tartott gyűlésén hozott határozata folytán folyó hó 16-án délelőtt fél 10 órakor Aradon, az egyesületi székház tansztermében ismét gyűlést tart, amelynek egyedüli tárgyát az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a mezőgazdasági érdekvédelem szervezése tárgyában kidolgozott törvénytervezet részletes megbeszélése fogja képezni. Az elnökség kéri a tagokat, hogy a tárgy fontosságára való tekintettel ezen gyűlésen minden bizonynyal részt vegyenek és a szóban forgó törvénytervezetet, amely a „Közlekedés” f. évi 49. lk számában, valamint a „Gazdasági Lapok” 26. lk számában egész terjedelmében megjelent, előzetesen tanulmányozzák át. Az elnökség.

— A hegyaljai borok védelme. Aradhegyalja hegyközségeinek elnökségei — amint már megírtuk — szeptember hó 8-án értekezletet tartottak Győrön, amelyen elhatározták, hogy a borkereskedők kártelét feltűntető, azon tendenciájú, rosszakaratú és a borárakat mesterségesen a legvégeig lenyomni törekvő hírekkel szemben, mintha az idek borkeresés ezen a vidéken abszormisan bőséges volna, közhírré tessék, hogy az aradhegyaljai borvidéket alkotó Ráda, Baracka, Pankó, Ménés, Győrök, Kúvin, Kovaszló, Villágos, Gáza, Muszka, Magyarád és Pankóta községekben az idek borkeresés még közepesnek sem mondható, sőt egyes községekben határozottan gyengének minősíthető. Minthát pedig a bor kitűnő minőségének ígérkezik, a borkeresést erre figyelemmel s egyben felhívja őket, hogy szükségletüket idejekorán fedezzék, nehogy az Aradhegyalja borához szokott közönséget kellemetlen meglepetés érje. Egyben elhatározták, hogy a borárak ily mesterséges leszorításának megállítására borközraktárt fognak létesíteni s ennek hat hónapon belül felállítására bizottságot küldiek ki, mely működését már meg is kezdte. 3005

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Mintha a nyár csak most köszöntene be, olyan erővel állott be a szinte tűrhetetlen meleg így a most teljesítendő mezőgazdasági munkákat megnehezíti.

A gabonaárak irányzata csendes.

A mal piacon eikelt:

4000 mm. busa 10.70—11.—

300 mm. rozs 8.20—8.30

200 mm. árpa 7.—7.20

100 mm. zab 6.60—6.70

— mm. tengeri 8.30—40

A gabonaárak 50 kilogrammonként korábban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 11.

Kínálat jó, vételkedv gyenge, 20 ezer mm. változatlan. Amerika 2-el magasabb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli árakat	2 órai árakat
Busa áprilisra . . .	11.62—11.63	11.58—11.59
Busa októberre . . .	11.33—11.34	11.29—11.30
Zab októberre . . .	7.92—7.93	7.88—7.89
Rosza októberre . . .	9.43—9.44	9.39—9.40
Tengeri májusra . . .	7.38—7.39	7.35—7.35
Rosza áprilisra . . .	9.71—9.72	9.67—9.68

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény . . .	645.25
Magyar hitelrészvény . . .	751.—

Iskolai könyvek

használtak is,

legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulói részére 2761

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszer kereskedésében

Arad, Weitzer J.-utca.

— TELEFON 517. —

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 11. —

Fehér Kereszt szálloda. Schlesinger Károly utazó Bécs. — Hegedűs Emil utazó Temesvár. — Kont Dezső kereskedő Budapest. — Beretvás Aladár utazó Budapest. — Reich Jakab utazó és fia Budapest. — Pollák Alfréd kereskedő Budapest. — Höhn S. kereskedő Bécs. — Freund Zsigmond kereskedő Nagylak. — Fischer Rudolf utazó Budapest. — Lunger József utazó Budapest. — Dévai Lipót utazó Budapest. — Greiner József mérnök Budapest. — Arnold Péter, a Hadik-huszárok parancsnoka Grodek. — Bruck József kereskedő Budapest. — Stern Soma utazó Budapest. — Klein Lipót kereskedő Bécs. — Neuman Aladár utazó Bécs. — Barabás Péter kereskedő Budapest.

Központi szálloda. Hauser Odön ügyvéd Budapest. — Varga Antal kereskedő Budapest. — Spitzberger Jakab utazó Vác. — Grünwald Bernát utazó Budapest. — Grünberger Mór utazó Budapest. — Rybár István tanár Budapest. — Kohn Mór kereskedő neje Silingyia. — Király József mérnök Budapest. — Bene István dr. országgyűlési képviselő Sepeszentgyörgy. — Macsek Nándor városi al

latorvos Fogaras. — Biró Béla dr. ügyvéd Gyula. — Rothauser Márk utazó Budapest. — Artner Sándor főhadnagy Orsova. — Fürst Gyula utazó Budapest. — Dikstein Salamon kereskedő Budapest. — Balázs István utazó Budapest. — Löwy Soma utazó Budapest. — Roth József utazó Budapest. — Fischer Géza kereskedő Budapest. — Taussig Béla kereskedő Paulis. — Böhm Sándor kereskedő Paulis.

Vass szálloda. Weissenblum Henrik utazó Nagy-Károly. — Roth Ottó dr. ügyvéd Temesvár. — Klein Ignác utazó Debrecen. — Vig Adolf kereskedő Nagyvárád. — Donka János hivatalnok Kis-kikinda. — Gelles Salamon utazó Tarnapol. — Schwarz Ignác kereskedő Csongrád. — Bech Adolf utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Kertész Márton vaskereskedő Arad. — Hidassy János állami tanító Vojtek. — Kerla József jegyző Karátsonyiliget. — Leib Béla kereskedő Arad. — Lendvay Márton dr. orvos Körösbánya. — Szelmenn József ügynök Székesfehérvár. — Návay Ernő biztos Budapest. — Döme Sándor utazó Budapest.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bécs Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. szeptember hó 12-én szombaton:

1. Varázslat. Komikus. — 2. Az aranykeresők. Színes dráma. — 3. Hittévesztett lakás. Bohózat. — 4. A kegyelem. Megható életkép. — 5. Egy százkilogrammos ur kalandjai. Kacagató. — 6. Idill Fülöp Lajos idejéből. Idillikus. — 7. Az aszfaltmunkás viziói. Bohózat. Álomkép. — 8. A cornevallei tengerpart. Természet után.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Minden előadás alatt katonasene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

NYILTTER.

Alóllítottak saját, úgy számos rokon, ismerős és barátok nevében is mélyen megtört szívvel jelentik, hogy a felejtetetlen édes anyja, testvér, anyós, sógornő, rokon és barátok

őzv. Czeiler Istvánné,
szül. Hesz Katalin,

folyó évi szeptember hó 10-én délután 1/2 3 órákor, életének 80 ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest elhunyt.

Az istenben boldogult földi maradványai folyó hó 12-én délután 1/4 órákor fogtak Weitzer János-utca 8. sz. gyászházból, a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért folyó hó 15-én délelőtt 10 órákor fog a helybeli főt. Minorita atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Megszűntek földi szenvedéseid, légy boldogabb fent, mint voltál ide lent s nyugodj békével!

Arad, 1908. szeptember 10-én. 3014

Csikál Ferencné szül. Czeiler Mária, őzv. Rosmayer Mihályné szül. Czeiler Vilma, Faller Károlyné szül. Czeiler Matild, Faller Gyuláné szül. Czeiler Emilia, Czeiler István, Czeiler Gizella, gyermekei, őzv. Gábor Nándorné szül. Hesz Mária, testvére, őzv. Czeiler Lajosné szül. Brück Laura, Faller Károly, Faller Gyula, menyje és vejje. Csikál Géza, Gyula, Irén és Margit férjezett Kovács Sándorné, Faller Gyula és Giza férjezett Vidor Józsefné, Rosmayer Irén, Gyulai Erzsike, Czeiler Margit, unokái. őzv. Czeiler Ferencné szül. Helfrich Rozália, sógornője.

Csutak Károly és fia első temetés-rendező intézete.
Arad, Szabadságtér 20.

Szarvas-utca 3. számú

ház

folyó hó 14-én délután 3 órákor
az aradi kir. igazságügyi pa-
leta földszint jobbra levő 48.
sz. helyiségében

bírói árverésen

eladatik.

Árverési feltételek meg tud-
hatók

Schwarz Jenő dr.

ügyvédi irodájában.

3006

Meghívó!

Világos hegyközség
rendes őszi közgyűlése

1908. évi szeptember hó 20-ik
napjának d. e. 9 órájára a
hegyközségi iroda helyiségében
hivatik egybe, melyen részt-
venni a t. szőlőbirtokos urak
ez uton meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Az idei szüret határidejének megállapítása.
 2. Az 1909. évi előirányzat tárgyalása. 3007
 3. Egyéb indítványok.
- Világos, 1908. szept. 9.

A hegyközségi előjáróság.

Tölgy- és
bükk-makkoltatás
a Nagyhalmágyi Urada-
lom 15000 holdnyi te-
rületén

bérbeadandó.

Szives ajánlatok KOHN
SÁNDOR tisztartó ci-
mére Alváczára, Hunyad
megye kéretnek. 2944

Rövid ideig maradék elárúsítás
a posztógyári raktárban
Leichner és Fleischer
Arad, Szabadságtér 17. sz. 791
Fiuk részére igen ajánlatos

Törlesztéses amortizációs tisztviselő kölcsön

kapható a következő feltételek mellett 1000 korona után:

Hány éves kölcsön	Havi részlet	A. csoport	B. csoport
10	120	Kor. 11.61	Kor. 12.19
12	144	„ 10.28	„ 10.78
15	180	„ 8.99	„ 9.39
20	240	„ 7.75	„ 8.08

kezelési költség, részjegy vagy részvény címén semmi levonva nem lesz, biztosítás, kezes megváltás, kártalanítási ellenérték stb. címenek a feleknek felesleges többköltsége nincsen. — Bővebb felvilágosítással szolgál.

HERZOG SÁNDOR

jelzálog-kölcsön közvetítési irodája

ARADON, Weltzer János-utca 15 szám.

3013

Új lópatkolda és kovácsműhely.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű helybeli és vidéki lótarató közönséget, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

**lópatkoldát és kocsi-
= készítő műhelyt =
létesítettem**

Nádor-utca 4. sz. alatt,
Nemess Géza házában.

Készítek mindenféle **gyógypatkókat**, kívánatra istállóban is vasalok, elvállalom a lóvasalást havonta, a legmértékesebb árak mellett, ugyeintén mindenféle uri fogatokat a legnagyobb igényeknek megfelelően készítek. Midőn ezen vállalatomhoz fogtam, kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását. 2938

Kiváló tisztelettel

Schreiber Ferenc,

ekleveles és speciális lóvasaló.

Eladó

Almay Olivér almás alcsilli gazdaságában, míg a készlet tart, rendkívül bő termő

**Diószeghi
óriás buza vetőmag.**

Ára 24 kor. mm. waggonba rakva.

Ugyanott eladó lesz a vész megszüntével 400—500 miskálolt tavaszi süldő, melyek mostan vannak vészbe s bármikor megtekinthetők.

Tisztelettel

almás-alcsilli uradalom
intézősége. 2970

Makkoltatás.

Alvácza vasúti állomás közelében elterülő Prihodeszt, Tataresd, Brassó, Bagára és Ponorvölgy nevű 2600 kat. hold bükkös erdőnkben az idei bőtermésű

makk, makkoltatásra bérbeadandó.

Bővebbet

Seidner Bernát és Fia cégnél

Berzován. (Aradmegye.)

3010

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, miszerint
= cipőáru raktáramat =

egy teljesen különálló

közép és olcsóáru osztálylyal

bővittem ki, amelylyel abba a kellemes helyzetbe jutottam, hogy a legegyszerűbbtől a legkényesebb igényekig terjedő kívánalmaknak megfelelhettek. Az őszi idény összes **cipő ujdonságai** már megérkeztek és ajánlom szíves megtekintésre.

Kobrak cipőkülönlegességek állandóan nagy választékban vannak raktáron.

Kiváló tisztelettel

967

Lányi Marcell

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

292

3002

3008

2966

2975

2993

201

2902

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek.
A raktárakban tessék határozottan **MOLL A.** aláírásával és védjegyével ellátott ké-
szítményeket kérni. Aradon kapható: **FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD**
gyógyszertáraitban

2967

2985

Szemüvegek és orrcsipeszök or-
vosi rendelet szerint azonnal ki-
száraztatnak.

943

2082

Menczer Adolf, Brád.

Fennáll 55 év óta.

szolgál az
2634 igazgatóság.

391